

**Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku**

Prof. dr. sc. Anka Mašek

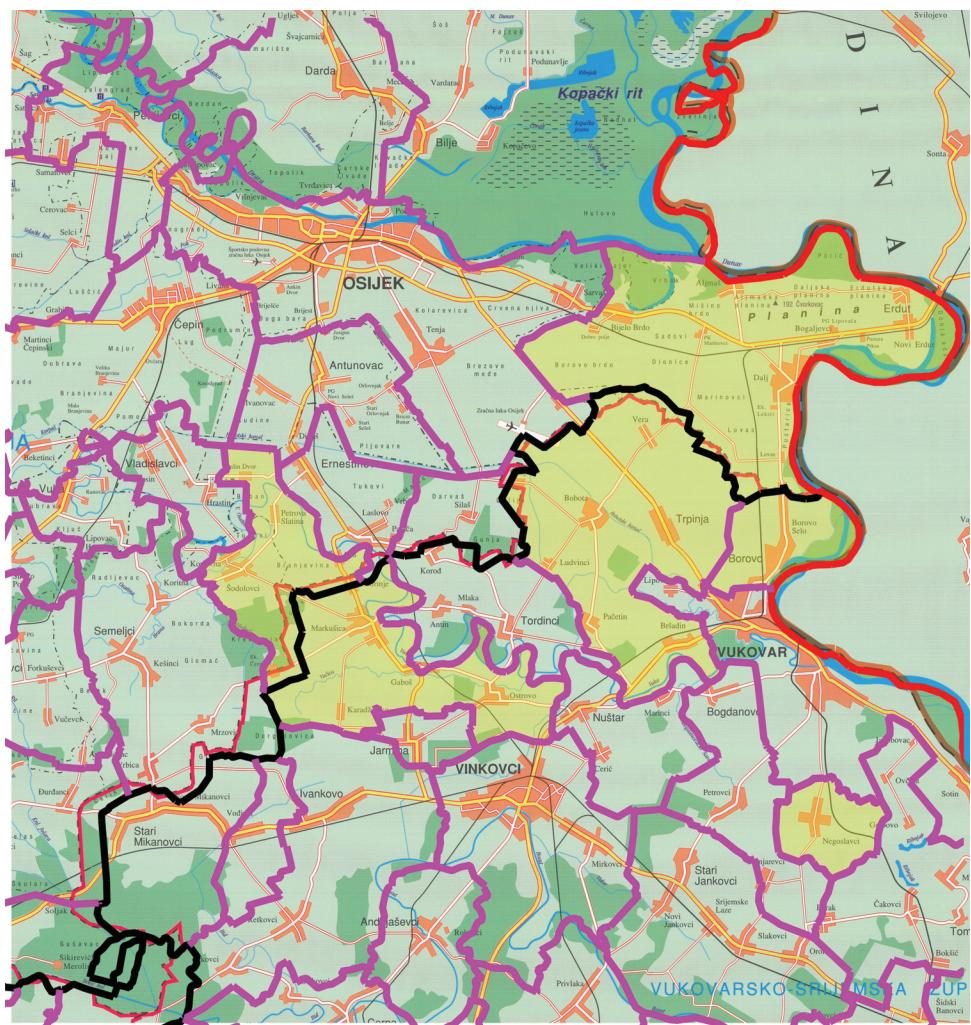
***PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA
OPĆINE BOROVO***

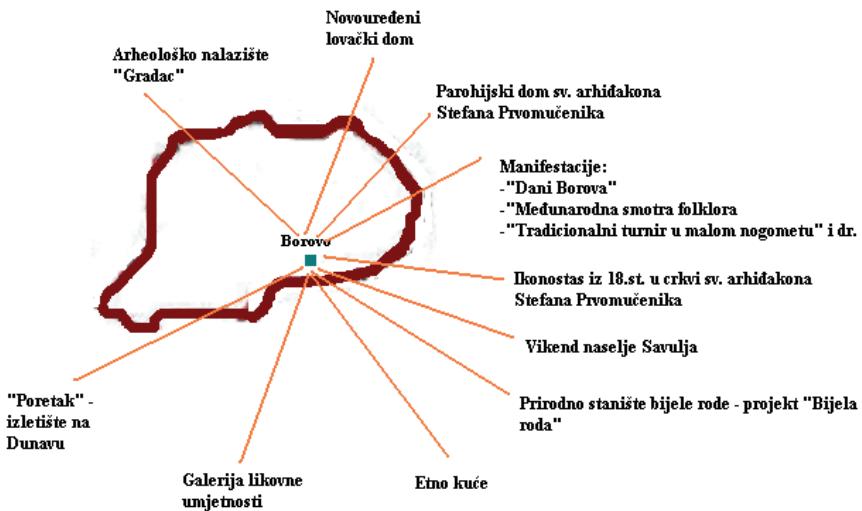
***U OKVIRU MIKROREGIJE OPĆINA BOROVO ERDUT
MARKUŠICA NEGOSLAVCI ŠODOLOVCI I TRPINJA***

IZVOD IZ PUR-a

Osijek, 2007.

Slika 1. Položaj Mikroregije u Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemsкоj županiji

Slika 2. Turistički zemljovid Općine Borovo

ISKAZNICA PROGRAMA

Naziv Naručitelja:

OPĆINA BOROVO

Glavna 3

32227 Borovo

MB: 1303473

OPĆINA MARKUŠICA

V. S. Karadžića 3

32213 Markušica

MB: 01304623

OPĆINA ŠODOLOVCI

Ive Andrića 3

31 215 Ernestinovo

MB: 09000046

OPĆINA ERDUT

B. J. Jelačića 4

31 226 Dalj

MB: 1316818

OPĆINA NEGOSLAVCI

Braće Nerandžić 2

32239 Negoslavci

MB: 9000020

OPĆINA TRPINJA

Gajčanska 1

32224 Trpinja

MB: 0475572

Rado Bosić, načelnik Općine Borovo

Jovan Jelić, načelnik Općine Erdut

Budimir Drača, načelnik Općine Markušica

Dušan Jeckov, načelnik Općine Negoslavci

Pero Kličković, načelnik Općine Šodolovci

Đorđe Čurčić, načelnik Općine Trpinja

Naručitelji programa:

Program:

Mikroregija:

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA

Borovo-Erdut-Markušica-Negoslavci-Šodolovci-Trpinja

Naziv izvršitelja programa:

EKONOMSKI FAKULTET U OSIJEKU

Gajev trg 7, 31 000 Osijek

Matični broj: 3021645

CREDERE, Centar za razvoj, istraživanja i reinženjeringu, Osijek

Gornjodravska obala 84, 31 000 Osijek

Matični broj: 2222419

Odgovorne osobe za izradu dokumentacije:

Prof. dr. sc. Anka Mašek

Gordana Podolar, dipl. oec.

Katica Križanović, dipl. oec.

Voditeljica programa:

Suradnice na programu:

Okončanje programa:

Završetak 31.06. 2007. godine

PORUKA AUTORA

U skladu s ciljevima ekonomске politike Republike Hrvatske pokrenute su aktivnosti za izradu Strategije razvoja, Regionalni operativni programi za razvoj i Programi ukupnog razvoja jedinica lokalne uprave i regionalne samouprave, kako bi došli do kvalitetne spoznaje o snagama i slabostima, mogućnostima i prijetnjama te predložili potrebna rješenja.

«Temeđi lokalne i regionalne samouprave postavljeni su u Ustavu Republike Hrvatske iz 1990. god. Zakonu o lokalnoj samoupravi i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01), koji je donesen 2001. godine. Međutim, u prvih deset godina hrvatske neovisnosti i iskustva s demokratski uređenom lokalnom samoupravom, lokalni i regionalni potencijali nisu se razvili u punom smislu zbog više čimbenika – visokocentraliziran sustav, nezreli demokratski procesi, kao i učinci rata i okupacije dijelova zemlje.»¹

Program ukupnog razvoja jedinica lokalne samouprave Borova, Erduta, Markušice, Negoslavaca, Šodolovaca i Trpinje predstavljat će podlogu za izradu *feasibility* studija i projekata kako bi se organizirano pristupilo ruralnom razvoju jedinice lokalne samouprave, a kroz to doprinijelo razvoju područja istočne Hrvatske, a samim tim i Republike Hrvatske. Svrha izrade ovog dokumenta je na osnovi analize *bottom up* dobiti što je moguće kvalitetniji uvid u specifičnosti kraja i probleme koji otežavaju razvoj. Na osnovi spoznaje o mogućnostima koje imaju ove JLS s obzirom na socijalni kapital i prirodne resurse, moguća je brza realizacija projekata koji su predviđeni u Programu ukupnog razvoja i ostvarivanje kvalitetnog životnog standarda ljudi koji tu rade i žive.

Svaki kraj ima svoje specifičnosti, etno i eko vrijednosti koje smo nastojali prepoznati, a tada i predložiti, pored postojećih, nove razvojne programe i staviti u funkciju sve one zaboravljene vrijednosti koje u ovim općinama postoje. Sve nove predviđene aktivnosti traže uključenje svih političkih i gospodarskih struktura međusektorski umreženih s udružama i drugim asocijacijama civilnog sektora. Jedino u zajedničkom djelovanju, osim želje za profitom, treba doći do izražaja i želja za očuvanjem postojećih vrijednosti kulturne i spomeničke baštine, želja za njegovanjem tradicije po kojoj se prepoznaju krajolici i ljudi koji su nekada živjeli i danas žive na ovim prostorima. Postoje još uvijek neistraženi arheološki lokaliteti na području Općina Borova, Erduta, Markušice, Negoslavaca, Šodolovaca i Trpinje te zapanjajuće kuće tradicionalnog graditeljstva koje treba privesti svrsi i staviti u funkciju ruralnog razvoja analizirane Mikroregije. Civilni sektor je u svim općinama posebno orijentiran na očuvanje svoje tradicije, njeguje se kulturno-spomenička baština; još uvijek se njeguju etno običaji, čuvaju starine i sakralni spomenici i crkvena događanja od kojih se posebno ističe poznato svetište s tristo godina postojanja - Gospa od Utočišta u Aljmašu. Sve će ove vrijednosti novim projektima biti zaštićene u svrhu ruralnog razvijanja kako ne bi nestali u vjetrometini raznih previranja i procesa globalizacije.²

Jedan dio ove Mikroregije leži na dvjema značajnim rijekama, Dravi i Dunavu, što predstavlja posebne uvjete za razvoj turizma i prekograničnu suradnju.

Kako bi se što kvalitetnije i ubrzano pokrenuli projekti u svrhu ruralnog razvijanja Mikroregije u Općini Erdut, u mjestu Erdut koje leži na Dunavu otvara se

Centar za održivi ruralni razvitak.

¹ Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj (CARDS 2002 program za Hrvatsku) Analiza stanja u regionalnom razvoju RH, ECORYS, Zagreb, 24. rujna 2004. str. 19.

²Thomas Friedman, The Lexus and the Olive Tree, 2000. by the Thomas L. Friedman p.249.

U okviru Centra djelovat će Udruga Slap, Agencija lokalne demokracije i CREDERE, Centar za razvoj, istraživanja i reinženjeringu.

U naselju Dalj otvoriti će se

Poduzetničko-razvojni centar,

a u kući Milutina Milankovića

Kulturno-znanstveni centar.

Kako ova Mikroregija ima brojna kulturno-umjetnička društva, kulturne i športske manifestacije, organizirana etno događanja kao što su stari športovi, zanati, predstavljanje kućne radinosti na otvorenom, izložbe i gastro-ponudu, u Općini Borovo planira se formiranje

Centra za kulturu, koji bi umrežavao sve kulturne, tradicionalne i športske aktivnosti.

Program ukupnog razvoja je dokument koji je nastao na osnovi izrade kvalitetne gospodarske i sociološke analize jedinica lokalne samouprave. U procesu rada koristila se postojeća dokumentacija, Strategija razvoja VSŽ³, Regionalni operativni program VSŽ, Strategija razvoja OBŽ, Regionalni operativni program OBŽ, statistički bilteni, izvještaji, analize, razni prikazi, sudjelovalo se u raznim etno manifestacijama i sajmovima, obavljeni su razgovori i radionice s predstvincima:

- jedinice lokalne samouprave
- poljoprivrednih zadruga
- trgovačkih društava i obrtnika
- udruga
- ravnateljem škole
- crkvene organizacije i
- i drugih neformalnih skupina.

U izravnim razgovorima s načelnicima, pročelnicima i suradnicima JLS dobiveni su podaci o postojećem stanju, problemima i programima razvoja. Rad s gospodarstvenicima i obrtnicima otvorio je problematiku naplate potraživanja i problem kada država traži uvijek nove i nove namete.

Mali poduzetnik ulaže vlastita sredstva, svu svoju imovinu, ulazi u rizik, a teško se razvija, jer ima velika davanja, «stalno nekakve uplatnice stižu koje se mora platiti». Smatraju kako rad na *crno* donosi više koristi nego predstavljanje poduzetnika u obliku obrta ili trgovačkog društva. No i unatoč tome, u Općini Erdut, u mjestu Dalj i Bijelom Brdu, razvija se vrlo uspješno građevinska tvrtka »Vuković Company« d.o.o. sa sjedištem u Vukovaru, koja objedinjuje brojne male poduzetnike – obrtnike s ovih prostora u svrhu zajedničkog djelovanja. Prepoznatljiva je po ubrzanom rastu i razvoju. Osim ove tvrtke postoji i privatna tvrtka poljoprivredne proizvodnje (stočne hrane, stočne farme) PROTEIN u Bobotićima koja je ponudila kooperaciju s OPG-om o uzgoju nazimica i prasaca za tov prema suvremenoj tehnologiji proizvodnje, te poljoprivredne zadruge u svim općinama i značajna suradnja

³ A. Mašek i suradnici, Strategija razvoja Vukovarsko-srijemske županije, Sveučilište J. J. Strossmayera, Ekonomski fakultet u Osijeku, 2005. god.

obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s tvrtkom «ŽITO» iz Osijeka, *Novim agrarom* s pogonom u Dalju i IPK svinjogojska farma Prkos.

Predlaže se Vladi Republike Hrvatske uvođenje zakonske odrednice kojom se treba ozakoniti obveza prema „kojoj repromaterijal, materijal za daljnju preradu i obradu, može kupovati samo registrirani obrtnik ili registrirana tvrtka uz predstavljanje obrtnice, ili dobivene kartice, a ne privatna lica koja kupuju repromaterijal radi rada na *crno*. Uvođenjem reda u poslovanju kroz poštivanje zakonskih propisa, Vlada Republike Hrvatske dobila bi sredeno tržište, zadovoljne poduzetnike, registriranu zaposlenost i više sredstava u proračun. Rad na *crno* usko je povezan s tzv. nezaposlenošću i socijalnim naknadama, jer postoji evidentirani broj nezaposlenih, ali ako tražite radnika za bilo kakav posao, ne možete ga dobiti, jer ih zapravo i nema nezaposlenih, samo se vode kao nezaposleni i dobivaju za to naknadu, a zapravo rade na *crno*. Ovaj problem susreće se u svakom mjestu lokalne samouprave.

Da bi se postojeća situacija promijenila potrebno je pokrenuti nekoliko značajnih aktivnosti:

- zatražiti funkcioniranje pravne države, debirokratizirati pojedine segmente lokalnog pravosuđa za ubrzavanje i rješavanje sporova;
- pravnim propisima onemogućiti otvaranje i zatvaranje tvrtki bez prethodne revizije i podmirivanja preuzetih obveza uz radikalne zakonske kazne;
- u projektu „HITRO. HR“ treba uesti registar *nepodobnih* poduzetnika u RH;
- stroga kontrola *crnih tržišta* i sive ekonomije i
- provjeriti kvalitetnom evidencijom radnike koji se vode u HZZ kao nezaposleni.

U skladu s navedenim primjedbama u Strateškom okviru za razvoj RH navedena je između ostalog i »reforma pravosuđa s postavljenim ciljevima:

- kompletno, pravedno i učinkovito pravosuđe,
- zaštita vjerovnika, vlasništvo prava i poštivanje ugovora,
- neprekidno usavršavanje sudaca i drugih pravosudnih struka u poznavanju europske sudske prakse,
- usklađivanje s pravnom stečevinom EU».⁴

Dok pravosude ne postane neovisno, nepristrano i iznad svega učinkovito nema razvoja malog i srednjeg poduzetništva, a do tada niti gospodarskog razvoja.

Središnjem pravnog okvira i poštivanjem pravnih normi može se planirati ubrzaniji razvoj jedinice lokalne samouprave.

U Programu ukupnog razvoja navedene su glavne karakteristike, snage, slabosti i prijedlog za nova ulaganja na osnovi javno-privatnog partnerstva, organiziranje *cluster-a*, razvoj poduzetničke zone i na njoj izgradnja proizvodnih pogona u kojima bi se zapošljavalo stanovništvo, a kroz to povećao i poboljšao životni standard ljudi.

S obzirom na niske proračunske prihode (tablica 1, JLS u brojkama), sredstva koja postoje u proračunu su nedostatna za pokretanje značajnijih aktivnosti. Svaki novi projekt, svaka nova investicija ima svoju cijenu za koju se trebaju pronaći sredstva. Radi bržeg pokretanja razvoja predlaže se raspisivanje natječaja, međusektorska povezivanja, partnerstva s domaćim i stranim investitorima. »Jedan od oblika partnerstva su javno-privatni fondovi rizičnog kapitala koji su specijalizirani u teritorijalnom (npr. Regionalni rizični fondovi) ili

⁴ Strateški okvir za razvoj 2006.-2013. radna verzija, RH Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU, Zagreb, 12. svibanj 2006. str. 64.

industrijskom smislu (npr. Ekološke proizvodnje), a koje podupire država zbog podudarnosti njihove specijalizacije i javnog interesa, ulažeći novac izravno u njih.»⁵

Osim toga svjesni smo da se razvoj jedinica lokalnih samouprava «može temeljiti samo na zajedničkim nastojanjima, naporima i udruženim resursima javnoga, poslovnog i civilnog sektora». Svrha je objedinjavanje malih usitnjениh projekata u jedan razvojni program. «Jedino veliki programi imaju izgleda privući sredstva europskih prepristupnih fondova i jedino uskladenim djelovanjem moguće je u kraćem roku postići vidljive i mjerljive učinke».«⁶

Predlaže se odmah pristupiti izradi kataloga svih predloženih projekata s kratkim opisom investicije, za javno i privatno partnerstvo, staviti katalog na web stranicu i pozvati fondove na suradnju.

Puno brže će sve zaživjeti ako se aktivira

Info točka – centar za poduzetništvo u Trpinji

na postojećoj lokaciji u kojoj bi voditelj Centra i stručni timovi radili na organiziranoj edukaciji, umrežavanju udruga i partnerstvu. U Centru bi gradili razvojne programe, pripremali i objedinjavali, povezivali i stvarali infrastrukturu za veće, regionalne razvojne projekte u području ruralnog razvijatka. Jedino veliki programi imaju izgleda privući sredstva međunarodnih novčarskih institucija, prepristupnih i kohezijskih fondova EU.

Prof. dr. sc. Anka Mašek

⁵ Ibidem 46.

⁶ Okvir za ruralni razvitak, Slap, Osijek, 2005. str. 10.

Mikroregija u brojkama

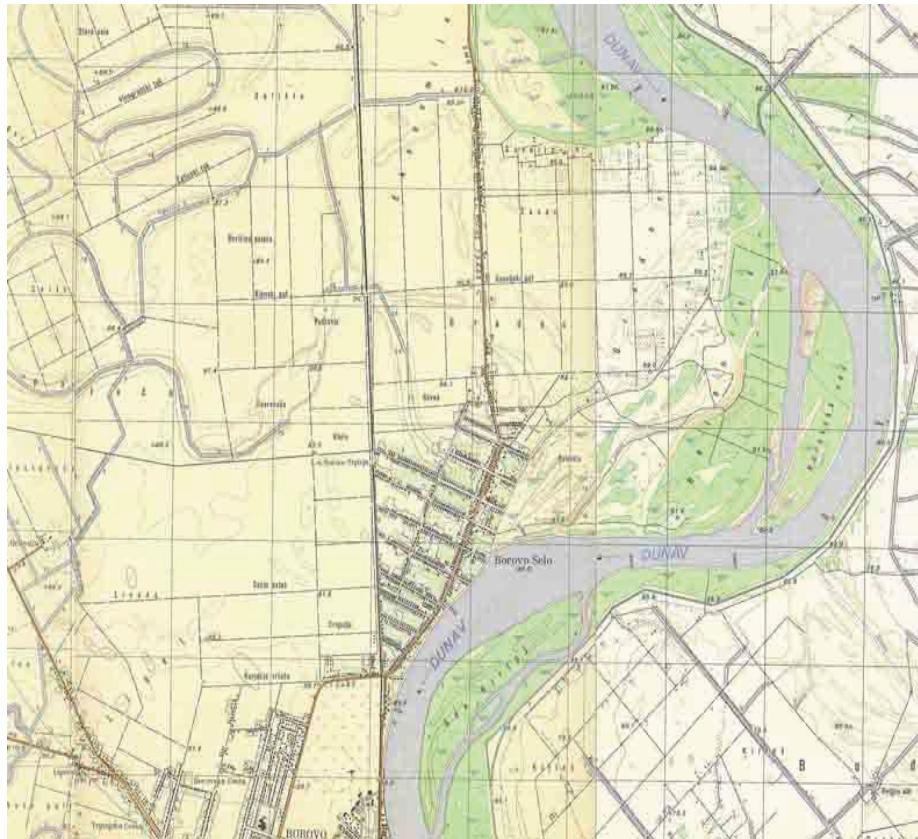
Tablica 1. Osnovne karakteristike Mikroregije u brojkama

<i>E l e m e n t i</i>	<i>Borovo</i>	<i>Erdut</i>	<i>Markušica</i>	<i>Negoslavci</i>	<i>Šodolovci</i>	<i>Trpinja</i>	<i>Mikro-regija</i>	<i>OBŽ</i>	<i>VSŽ</i>	<i>RH</i>
Površina u km ²	28,13	157,78	73,45	21,21	78,32	123,78	482,67	4.152	2.448	56.542
Broj naselja	1	4	5	1	7	7	25	264	84	6.767
Stanovništvo 2001.	5.360	8.417	3.053	1.466	1.955	6.466	26.717	330.506	204.768	4.437.460
Muški	2.524	3.941	1.408	682	908	3.062	11.525	158.677	98.470	2.135.900
Ženski	2.836	4.476	1.645	784	1.047	3.404	14.192	171.829	106.298	2.301.560
Broj stanovnika na km ² 2001.	190,5	53,3	41,7	69,1	25,0	52,24	55,35	79,6	83,6	78,5
Aktivno stanovništvo 2001. Udio u ukup. st.%	2.512 46,87	3.459 41,1	1.400 45,86	685 46,73	784 40,1	2.766 42,78	11.606 43,44	137.948 41,74	82.798 40,44	1.952.619 44,0
Aktivno stanovništvo 2006. Udio u ukup. st.%	1.354 25,26			985 67,19		2.600 40,21				
Poljoprivredno st. Udio u ukup. st.%	667 12,44	880 10,46	1.028 33,67	489 33,37	639 32,69	1.765 27,30	5.468 20,47%	21.105 6,39	19.202 9,38	246.089 5,5
Korišćene poljoprivredne površine ha	2.023	10.898	3.192,85	1.320,97	2.572,81	5.785,33	25.792,96	260.778	140.500,58	860.195,17
Šumske površine u ha 2006.	274	2.319	331,03	7	1.473	340	4.744,03	82.868	69.382	2.021.129
Registrirani posl. subj. pros. 2005.	79	99	22	11	12	79	302	8.152	1.116 ⁷	215.682
Broj zaposlenih 2001. % zaposlenosti	1.538 61,23	2.021 58,43	1.092 78	619 90,36	564 71,94	1.879 67,93	7.713 47,13	104.521 75,77	60.876 73,52	1.553.643 79,57
Broj zaposlenih 2006. % zaposlenosti	450 33,23			260 26,4		600 23,08				
Projek nezaposlenih 2001.	66,77%	34,06%	23,79%	22,34%	20,03%	32,54%	47,13%	23,19%	21.922	398.976
Proračunska sredstva 2006.g. bez dotacija iz Proračuna	3.697.675	10.326.913	1.942.969	572.026	968.471	2.933.038	20.441.092	268.877.007,5	334.145.730*	93.995.547.750
Proračunska sredstva 2006.g.	4.600.056	11.729.249	3.185.419	1.158.864	2.305.732	3.886.980	26.866.300	273.350.851,47	408.755.546	93.995.547.750
Proračunska sredstva po stanovniku bez dotacija iz Proračuna	689,86	1.226,91	636,41	390,19	495,38	453,61	765,1	813,53	1.631,83**	21.182,29
Proračunska sredstva po stanovniku	858,22	1.393,52	1.043,37	790,49	1.179,40	601,14	1.005,59	827,07	1.996,19	21.182,29
Ekonomski odnosi s inoz. 2005.g. Izvoz, tis. US \$ Uvoz, tis. US \$	0 255	73 4.153	0 0	0 4	147 8	28 2.032	248 6.452	447.673 335.184	135.371 139.226	8.808.988 18.546.533
Zdravstveno stanje 2005.g. doktori medicine doktori stomatologije farmaceuti ostali	3 2 2 6	3 2 2 5	1 1 - 2	1 - - 1	1 - - -	2 1 2 2	11 6 6 16	706 138 127 1.416		11.360 3.092 2.377 36.566
Uzdržavano stanovništvo 2001. g.	1.624	2.804	948	426	713	2.412	8.927	110.227	73.683	1.337.287
Aktivno stanovništvo u ukupnom st. 2001. u %	46,87	41,1	45,86	46,73	40,1	42,78	43,44	41,74	40,44	44,00

Izvor: Republika Hrvatska, Vukovarsko srijemska županija, Državni zavod za statistiku 2001., Statistički bilten 2006., Dokumenti općina, Sudski registar, Registr obrtnika, Registr udruga, Osječko-baranjska županija – Županija u brojkama 2006., *Proračunski prihodi VSŽ bez pomoći iz državnog proračuna, ** Proračunski prihodi po stanovniku VSŽ bez pomoći iz državnog proračuna

⁷ Odnosi se na društva s ograničenom odgovornošću

OPĆINA BOROVO U POTICANJU RAZVOJA GOSPODARSTVA

Sažetak

NAZIV OPĆINE I SJEDIŠTE	OPĆINA BOROVO Glavna 3, 32 227 Borovo tel: (032) 439 598 e-mail: opcina.borovo@inet.hr
POVRŠINA OPĆINE	28,13 km ²
BROJ STANOVNIKA OPĆINE	5.360 stanovnika (prema podatcima Općine 5.880 st.)
GUSTOĆA NASELJENOSTI	190,5 st./km ²
NASELJA OPĆINE	Borovo
NAČELNIK OPĆINE	Rado Bosić, tel: 098 496 103
OSNOVNE KARAKTERISTIKE OPĆINE BOROVO	<p>OSNOVNE KARAKTERISTIKE OPĆINE BOROVO</p> <p><i>Prirodna obilježja:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Općinu Borovo čini naselje Borovo u kojemu živi 5.360 stanovnika prema popisu iz 2001. godine. Nalazi se na samoj desnoj obali Dunava što predstavlja osobit prostor bogat dunavskim adama s djelomično uređenim pješčanim plažama. Rijeka Dunav predstavlja značajan čimbenik razvoja cijele Općine.• Ukupna površina Općine iznosi 28,13 km² od kojih na poljoprivredno zemljište otpada 2.023 ha i to: oranice 1.844 ha, voćnjaci 18 ha, pašnjaci 161 ha, na šumsko zemljište otpada 274 ha, dok neplodno tlo obuhvaća 516 ha.• Na području Općine postoje tri bare: močvara bogata ribom u čijoj se neposrednoj blizini nalazi vikend naselja Savulja i još dvije bare koje su prirodna mrjestilišta ribe. Na tom području odvija se športski ribolov, te je u tu svrhu izgrađena staza uz bare.• Postoji prostor tzv. Ruža vjetrova - isprepletanje zračnih struja, pogodno za odmorišta, s mogućnosti uključivanja u turističku ponudu.• U Općini postoji prirodno stanište bijelih roda, čak 23 gnijezda, te je s tim u vezi pokrenut projekt pod nazivom Bijela roda.• Eksplotacijska polja pijeska nalaze se u istočnom i jugoistočnom dijelu Općine Borovo. <p><i>Sociološka obilježja:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Mlado stanovništvo (do 19 godina) čini udio 21,25 % u ukupnom stanovništvu, odnosno broji 1.153 stanovnika, a iz godine u godinu broj upisanih učenika u prvi razred osnovne škole se povećava, što predstavlja značajan socijalni kapital Općine.• Od društvene infrastrukture postoji: OŠ <i>Borovo</i>, čitaonica i biblioteka, Dječji vrtić <i>Zlatokosa</i>, Dom zdravlja – dvije ambulante obiteljskog liječnika i jedna stomatološka ambulanta, općinska uprava, poštanski ured HP-PS <i>Vukovar</i>, mjesno groblje, radiopostaja, izdavačka djelatnost, udruge.

- Postoji ustrojena skrb za stare i nemoćne u domu kapaciteta cca 20 osoba.
- Uz samu glavnu cestu posebno je istaknut i uređen prostor za galeriju likovnih djela akademskih umjetnika, umjetnika naive i izvornog slikarstva, osvijetljena je cijelu noć kako bi je prolaznici mogli vidjeti i doživjeti ugodaj mesta.
- Naglašena potreba stanovništva za pokretanjem održivog ruralnog razvijanja, ponude seoskog, lovnog, ribolovnog, sakralnog i inog turizma.
- Prema Registru udruga djeluje aktivno 13 udruga.
- Postoji posebna briga vodstva Općine na uređenju komunalne infrastrukture i uređenju naselja.

Značajni građani Borova

1. Grigorije Jezdimirović, (1745. – 1822.), istaknuti umjetnik koji je krajem 18. stoljeća slikao ikonostase u Batajnici, Baćkoj Palanci, Šašincima, Čortanovcima i rodnom Borovu
2. Petar Šarkić, (1804. - ?) učitelj
3. Andrija Vuković, (1812.-1884.) inženjer građevinarstva. Podigao u Beogradu značajne građevine kao što su: hotel London i Balkan, zgradu Uprave monopola, zgradu tadašnjeg Etnografskog muzeja, niz privatnih kuća u Beogradu i Srbiji
4. Vasa Bulić, (1827. – 1893.) liječnik
5. Konstantin Peićić, (1802. – 1882.) liječnik; preteča je modernog socijalnog osiguranja, bio je član Srpskog liječničkog društva⁸

Značajne manifestacije u Borovu

«Mjesto je poznato po brojnim športskim i društvenim, manifestacijama kao što je *Dani Borova* u okviru koje se organizira *Međunarodna smotra folklora, Tradicionalni turnir u malom nogometu*.»⁹

- 13.04. Udruženje penzionera - Dan penzionera Borova; udruženje antifašista: obilježavanje Dana oslobođenja Borova
- 22.05. Dan Općine Borovo
- 23.-25.06. KUD «B.Nušić», 2006.-VII. međunarodni festival folklora
- lipanj SKD «Prosvjeta» – tribina povodom 130.-te godišnjice života i djela Bore Stankovića
- 30.06. radio Borovo 2006. 15. godišnjica rada
- 8-30.07. NK «Sloga» - Turnir u malom nogometu
- 14.-16.07. KUD «B. Nušić», 2006. 15. međunarodna likovna kolonija
- 23.-30.07. Šah klub «Sloga – Planum» – međunarodni šahovski turnir
- 29.07. Udruženje umirovljenika – Poetsko zabavno veče

⁸ Općina Borovo, BOROVO 770 godina (1231.-2001.), Borovo, 2001./2002., str. 13

⁹ <http://www.opcina-borovo.hr/opcinaborovo.html>

	• 18.08. Košarkaški klub «Sloga» – Noćni basket turnir • 08.09. KUD «B. Nušić» - 11. tradicionalna međunarodna fišijada • 01.10. Udrženje umirovljenika - Dan starih

Značaj 2001. godine za Borovo:¹⁰

- 770 godina Borova
- 240 godina početka izgradnje pravoslavnog hrama sv. arhidakona prvomučenika Stefana
- 80 godina lovstva u Borovu
- 75. godišnjica FK «Sloga», Borovo
- 70. godišnjica dolaska «Bate» u Borovo
- 65. godišnjica električne struje u Borovu
- 50 godina KUD «Branislav Nušić» (Borovo)
- 25. godišnjica KK «Sloga», Borovo
- 20 godina podružnice umirovljenika Borovo
- 10. godišnjica Radio-Borova

Gospodarska obilježja:

- Općina pripada području posebne državne skrbi I. skupine.
- U Općini Borovo prema Uredu državne uprave, Službe za gospodarstvo u 2006. godini djeluje 74 obrta. Prema Sudskom registru djeluje 10 trgovачkih društava i jedna zadruga, registrirano je 157 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava od toga u sustavu PDV-a 19 OPG-a.
- Postoje tri farme mlijekočih krava, dvije tovnih svinja, dvije ovaca i jedna peradi.
- Prva gospodarska zona uređuje se na površini od 11,83 ha.
- 50% gospodarske zone obnovljeno je s kompletnom infrastrukturom i stavljen je dio u funkciju – mini zona na površini cca 2,5 ha –za sušare, silos i dvije farme tovnih svinja i mlijekočih krava.
- Druga poduzetnička zona planirana je u partnerstvu s Općinom Trpinja na površini od 43 ha na području između ovih dviju Općina.
- Općina ima izgrađenu cestovnu infrastrukturu kao i željeznicu.
- U svrhu turističke ponude uređen je Lovački dom na obali Dunava s 12 ležajeva.
- Usitnjena poljoprivredna gospodarstva koja su spremna organizirati se u svrhu turističke ponude.
- Udržena poljoprivredna gospodarstva u Poljoprivrednu zadrugu «Brestove međe».
- Utvrđeni su uvjeti za ostvarivanje prekogranične suradnje s općinama iz Mađarske, BiH i Srbije.
- Provodi se uređenje zelenih površina.

Arheološka obilježja:

¹⁰ Općina Borovo, BOROVO 770 godina (1231.-2001.), Borovo, 2001./2002., str. 23

	<ul style="list-style-type: none"> • Arheološko nalazište <i>Gradac</i> iz 8. stoljeća - prostor je 2 km udaljen od naselja, gdje je pronađen veliki broj predmeta kao što su drške od grnčarije, keltski novac iz 1762. godine (pohranjen u Muzeju u Vukovaru). <p>Kultурно-umjetnički i sakralni sadržaji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posebno uređen parohijski dom sv. arhidakona Stefana Prvomučenika za okupljanje vjernika • sakralni objekti: <ul style="list-style-type: none"> - crkva sv. arhiđakona Stefana Prvomučenika • ostala sakralna i spomenička baština: <ul style="list-style-type: none"> - inventar parohijske crkve sv. arhiđakona Stefana Prvomučenika - ikonostas iz 18. stoljeća koji ima posebnu umjetničku vrijednost - spomen-ploča palim borcima i ŽFT na objektu NK - spomen-ploča palim borcima i ŽFT u mjestu - spomenik palim borcima i ŽFT na zgradi OŠ B. Maslarić - spomen-ploča na kući u kojoj je održan I. sastanak KP Borovo, 1941. godina Željeznička ulica 26 - spomenik 12 redarstvenika povodom događanja iz 1991. godine (napravljen 2002. godine) • razvijena lovačka društva za nisku divljač u predjelima dunavskih ada • razvijena ribolovna društva – registrirana četiri alasa • etno kuća prepoznatljive gradnje za kraj u kojem se nalazi • uredena galerija likovne umjetnosti u kojoj svoja djela izlažu umjetnici izvornog slikarstva i akademski umjetnici iz Borova i sudionici iz drugih država (Srbije, Crne Gore, Makedonije, BiH, Mađarske, itd.) • vrlo aktivna udruga KUD „<i>Branislav Nušić</i>“, unutar koje djeluje tamburaški orkestar, folklorna, recitatorska, dramska i likovna sekcija • mjesto je poznato po brojnim manifestacijama koje se održavaju u okviru manifestacije <i>Dani Borova</i>: <ul style="list-style-type: none"> - folklor – <i>Međunarodna smotra folklora, poetsko-muzičke večeri SKUD-a Prosvjeta</i> - <i>fišijada</i> – međunarodna manifestacija - likovne manifestacije – <i>likovna kolonija</i> - športske manifestacije – <i>Međunarodni šahovski turnir, Noćni basket turnir, Tradicionalni turnir u malom nogometu</i>. - dramska skupina • izuzetno aktivna Udruga antifašističkih boraca Hrvatske – nastavljaju tradiciju iz vremena NOB-a, obilježavaju tradiciju oslobodenja Borova od fašizma • Udruga umirovljenika Zapadni Srem - podružnica Borovo, ističe se posebnom aktivnošću u poboljšanju životnih uvjeta umirovljenika
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • kuće tradicionalnog graditeljstva <p>Turistička prirodna obilježja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dunavske ade • prirodna bogatstva vezana uz Dunav, 194 ha pašnjaka od kojih je $\frac{1}{4}$ površine predviđena za športsko rekreacijsko izletište Poretak na kojem se planiraju sadržaji: zimovnik, šetnica i kupalište, trim staza, ponuda uslužnih djelatnosti sa ribnjakom, (bogatstvo šuma, različitih vrsta ptica i riba) • uređena etno kuća sa mlinom starim 150 godina • Ruža vjetrova - isprepletanje zračnih struja pogodno za odmarališta i rekreaciju • kuće tradicionalnog graditeljstva • arheološki lokalitet <i>Gradac</i> • spomenička, sakralna i kulturna baština • šetnica uz Dunav, te prostor za lov i ribolov
PUR-a OPĆINE BOROVO	<p>PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE BOROVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada Pravilnika o vizualnom identitetu Općine i Mikroregije. • Uključivanje u Program održivog ruralnog razvoja Mikroregije. • Edukacija i osposobljavanje kadrova obiteljskih gospodarstava koji se žele uključiti u organizirani partnerski odnos proizvodnje i turističke ponude (<i>clusteri</i> i poljoprivredne zadruge). • Poticanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva - kompletirati s potrebnom infrastrukturom gospodarsku zonu ukupne površine oko 12 ha i ući u uređenje druge gospodarske zone s općinom Trpinja - financijski i informacijski podržati poduzetnički centar na razini mikroregije radi kontakta s poduzetnicima i povezivanja u poduzetničku info – točku. • Razvoj poljoprivrede i stočarstva u duhu partnerske suradnje udruživanja u <i>clustere</i> i poljoprivredne zadruge i to za: <ul style="list-style-type: none"> - uzgoj povrća u staklenicama - sadnju aromatičnog bilja - otvaranje farmi mlijekočnih krava, svinja i peradi. • Razvoj prerađivačkih kapaciteta: <ul style="list-style-type: none"> - izgradnja sušare za aromatično bilje - izgradnja mini plastenika za povrće - izgradnja ribnjaka - izgradnja mini mljekara. • Razvoj turizma i ugostiteljstva: <ul style="list-style-type: none"> - izgradnja hotela u centru Borova - izgradnja šetnice uz Dravu i Dunav - izgradnja ugostiteljskih objekata uz šetnicu - izgradnja biciklističke staze uz Dravu i Dunav - izgraditi izletište na Dunavu zvano Poretak s kompletним sadržajem: kupalište, prostor za rekreatiju, zimovnik za brodice i čamce i dr. - razvoj vjerskog turizma u partnerstvu s Općinom Erdut –

	<p>pravoslavni manastir u Dalj planini Uspenja presvete Bogorodice.</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvoj seoskog turizma u obiteljskim gospodarstvima - ponuda etno vrijednosti, etno kuća sa mlinom starim 150 godina i zaštićeni prostor arheološkog lokaliteta <i>Gradac</i> - izrada panoa s planom znamenitosti i kulturne baštine ispred zgrade Općine. • Ulaganje u kapitalne investicije radi razvoja gospodarstva: - investicije u infrastrukturu za završetak drugog dijela gospodarske zone - izgradnja ceste do druge poduzetničke zone koja je planirana u partnerstvu s Općinom Trpinja - investicije u izgradnju zajedničke gospodarske zone s Općinom Trpinja - izgradnja javne rasvjete u vikend-naselju Savulja, Borovo - uređenje preostalih 5 % sporednih cesta - izgradnja kanalizacijske mreže i mreže odvodnje - rekonstrukcija pločnika i izgradnja na pojedinim mjestima • U privatnim obiteljskim kućama motivirati ljudi za preorientaciju na turističku djelatnost kreditnim linijama; oko 40 OPG-a mogu se odmah uključiti u razvojni program Općine (Županija stimulira otvaranje privatnih turističkih odredišta, Općina će subvencionirati kamate 3-4 %). • Stimulirati gastro ponudu u OPG-ima. • Formiranje Centra za kulturu koji bi umrežavao sve kulturne, tradicijske i športske aktivnosti čiji su radovi u tijeku. • Izgraditi prilaze do Lovačkog doma i arheološkog nalazišta Gradac. • Radi razvijanja turističke ponude otvoriti školu jahanja i sagraditi konjičku stazu, te provesti vanjsko uređenje prostora. • Angažirati stručnjake, arheologe, koji bi vršili iskapanja arheološkog nalazišta Gradac. • Izvršiti učvršćivanje obale Dunava; zbog velike aktivnosti voda Dunava narušava obalu; kako je najveći vodostaj Dunava 720 m, planira se sagraditi <i>obalo utvrda</i> i nasipanje obale na 820 m. U zadnjih 20-ak godina 15-17 metara obale je nestalo djelovanjem Dunava. • Sagraditi mostić za trim stazu i jedan veći most. • Zajedno s udružama i poduzetnicima staviti u funkciju razvoja turizma: prirodna bogatstva vezana za Dunav, 194 ha pašnjaka od kojih je $\frac{1}{4}$ površine predviđena za športsko rekreacijsko izletište Poretak na kojem se planiraju sadržaji: zimovnik, šetnica i kupalište, trim staza, ponuda uslužnih djelatnosti sa ribnjakom (bogatstvo šuma, različitih vrsta ptica i riba), vožnja turista čamcem i dr. • Poraditi na umrežavanju udruga na programu razvoja turizma kao što su lovačko i ribolovno društvo, Udruga ukrasnih životinja «Feniks». • Kulturno-umjetničke manifestacije, sve manifestacije različitih
--	--

	<p>sadržaja (koje privuku 5–6 tisuća turista) staviti u funkciju turističke ponude i razvoja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uređenje kuća tradicionalnog graditeljstva u svrhu razvoja turizma. • Izrada predinvesticijskih studija i <i>cost benefit</i> analiza za planirana kapitalna infrastrukturna ulaganja. <p>Javno privatno partnerstvo Općine Borovo s potencijalnim investitorima:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Partnerstvo s Općinom Trpinja u pogledu izgradnje gospodarske zone na površini 43 ha. U tu svrhu je potrebno izgraditi i cestu do gospodarske zone. 2. Partnerstvo s američkom tvrtkom koja želi izgraditi tri tvornice etanola, a projektu doprinosi prostorni položaj Općine Borovo (potencijali: Dunav, željeznička i cesta). 3. Partnerstvo s VUPIK-om u pogledu izgradnje benzinske crpke i trgovine. 4. Gradnju hotela s oko 30 soba i restoranom u centru Borova-lokacija je za tu namjenu određena. 5. Razvoj turističke djelatnosti: ribolovstvo, lovstvo na nisku divljač, ugostiteljska ponuda, izletište, zimovnik i drugo na prostoru područja dunavskih ada u državnom vlasništvu, s djelomično uređenom pješčanom plažom površine oko 47 ha i izgrađenim sojenicama, umrežavanjem i partnerskom suradnjom lokalne zajednice, udruga i potencijalnih investitora. 6. Uređenje športsko-rekreacijskog prostora na obali Dunava. 7. Izgradnja kulturnog centra za društvena događanja koji bi umrežavao sve kulturne, tradicijske i športske aktivnosti čiji su radovi u tijeku. 8. Organiziranje turističko-ugostiteljske ponude s kvalitetnim sadržajem i razvoj ruralnog turizma na prostoru arheološkog nalazišta Gradac. 9. Izgradnja ribnjaka na kojem bi se obavljao športski ribolov. 10. Radi razvijanja turističke ponude otvoriti školu jahanja i sagraditi konjičku stazu, te provesti vanjsko uređenje prostora u JPP. 11. JPP s udrugama, poduzetnicima i pravnim osobama koje se žele uključiti u ruralni razvoj.
--	---

PROVEDBA PUR

Radna grupa zajedno s načelnicima, pročelnicima, poglavarstvom, predsjednicima mjesnih odbora naselja, *managementom* vodećih gospodarskih tvrtki, predstavnicima obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, organizacijama civilnog društva, ravnateljem škole, i predstavnicima crkvenih organizacija i inih koji su bili zainteresirani za pokretanje održivog ruralnog razvoja, izradili su Programa ukupnog razvoja, koji je predstavljen pred nositeljima

politike u lokalnoj samoupravi. Provedba PUR-a podijeljena je s akcijskim planom, koji će odrediti prioritete u izradi projekata provedbe u tri kategorije:

1. projekti koje će pokrenuti lokalna samouprava u dogovoru s poglavarstvom;
2. projekti koje će pokrenuti udruge tako što će se organiziranjem horizontalno i vertikalno povezati u partnerske odnose u FORUM udruga;
3. projekti koje će pokrenuti gospodarstvenici, tvrtke, obrti, Poljoprivredne zadruge i Obiteljska poljoprivredna gospodarstva u partnerstvu s udruženjima i lokalnom samoupravom.

Sa svrhom što kvalitetnijeg i bržeg provođenja PUR-a osnovali su:

Centar za održivi ruralni razvoj u Erdutu

u partnerstvu s lokalnom samoupravom Erdut. Centar su osnovali «SLAP», udruženje za kreativni razvoj, Agencija lokalne demokracije i CREDERE, Centar za razvoj, istraživanja i reinženjeringu, Osijek. U okviru Centra za održivi ruralni razvoj mogu se umrežiti i druge zainteresirane udruge koje žele raditi na održivom ruralnom razvitku.

Područje djelovanja Centra vezano je za:

- jačanje ljudskih i infrastrukturnih kapaciteta
- socijalno poduzetništvo
- suradnju unutar regije
- međuregionalnu suradnju
- međunarodnu suradnju i
- stalno jačanje socijalne kohezije.

Ciljevi Centra:

1. Jačanje kapaciteta lokalne zajednice za apsorpciju fondova EU
2. Poticanje zapošljavanja na području eko-turizma i agro-poduzetništva
3. Međusektorsko, međuregionalno i međunarodno povezivanje

Moduli:

- mapiranje potreba i potencijala
- informiranje
- edukacija
- marketing
- umrežavanje i poslovno povezivanje
- mikro krediti za male poduzetnike
- izdavaštvo.

Korisnici Centra:

- lokalna samouprava
- poduzetnici
- potencijalni agro-poduzetnici
- udruge
- turističke zajednice.

Partneri u realizaciji:

- Asocijacija Agencija lokalne demokracije
- Županije, gradovi i općine
- Poduzetnički centri

- Regionalni forum udruga Slavonije
- Agencija za razvoj OSB županije
- Regionalna razvojna agencija
- Hrvatska mreža za ruralni razvoj
- Forum za ruralni razvitak
- CREDERE, Centar za razvoj, istraživanja i reinžinjering

Općina Borovo otvorit će

Centar za kulturu, koji bi umrežavao sve kulturne, tradicionalne i športske aktivnosti.

Kako bi se što bolje pripremili i organizirali za sve kulturne, športske i ine manifestacije u okviru Općine Borovo, ali i u okviru PUR-a Mikroregije.

Općina Trpinja ponovo će aktivirati

Info-točku, centar za poduzetništvo

na postojećoj lokaciji za:

- izradu predinvesticijskih studija i *cost benefit* analiza zajedno sa stručnim timovima
- organiziranje edukacije za potrebe lokalne samouprave
- informatičko obrazovanje odraslih
- radionice za ruralni razvitak
- pripreme programa za korištenje poticaja od strane Vlade RH i Županije za sadnju novih nasada voćnjaka
- pružanje potrebnih informacija za sve zainteresirane potencijalne poduzetnike na području Općine Trpinja
- koordiniranje rada s udrugama
- rad na projektima zajedno sa stručnim timovima na korištenju prepristupnih i kohezijskih fondova EU.

U Dalju se planira otvoriti

Poduzetničko-razvojni centar,

a u kući Milutina Milankovića u Dalju

Kulturno-znanstveni centar.

Projekti u okviru lokalne samouprave Erdut

Projekti koje pokreće lokalna samouprava Erdut

- Izrada web stranice za Općinu Erdut.
- Izrada Pravilnika o vizualnom identitetu Općine i Mikroregije.
- Uključivanje u program održivog ruralnog razvoja Mikroregije.
- Centar za održivi ruralni razvoj u Erdutu (nositelji projekta: Agencija lokalne demokracije, udruga «Slap», Osijek, te udruga «Credere», Osijek).

- Razvoj sakralnog turizma s obzirom na poznato svetište u Aljmašu (uređenje cijelog Trga, postaviti klupe, hortikulturalno urediti cijeli prostor, izgraditi pješačku stazu od trga do izlaza iz sela) i svetište Uspenja presvete Bogorodice u Dalju, poznatiji kao *Daljska vodica*. Potreba za uređenjem prilaza.
- Razvoj seoskog turizma u okviru programa ruralnog razvoja.
- Sadnja vinograda i dugogodišnjih nasada voćnjaka sadnjom autohtonih vrsta voća.
- Izgradnja šetnice uz Dunav.
- Izgradnja biciklističke staze od Erdutske kule do Mišinog brda.
- Izgradnja malog igrališta za ljetne športove u 2007. godini, te ostvarivanje projekta po kojem bi Erdut postao centar za održavanje priprema i treninga sportskim klubovima.
- Gospodarska zona u Bijelom Brdu i Prkosu (poljoprivredno dobro koje se nalazi na prostoru između naselja Dalja i Erduta) na ukupnoj površini od 8,9 ha.
- Stimulirati, na zemljisu na području od Aljmaša do Erduta koje po svojim svojstvima (sastavu tla i broju sunčanih dana) pogoduje podizanju vinograda, sadnju dugogodišnjih nasada vinograda i voća.
- Postavljanje table Erdutsko vinogorje na ulazu u samo vinogorje.
- Uređenje vinske ceste od Mišinog brda do Erdutske kule.
- Animiranje svih domaćinstava koja posjeduju podrume i vinograde u turističku ponudu vinskih cesta.
- Razvijanje turističke ponude Vinarije Erdut:
 - uređen stari dvorac u kojem bi se nalazili: muzej, galerija i Škola mira
 - hotel s oko 25 soba
 - objekt s kuhinjom, restoranom i dvoranama visoke kategorije – mogućnost za razvoj konferencijskog turizma.
- Rekonstrukcija niskonaponske mreže u suradnji s HEP-om.
- Uređenje nerazvrstanih cesta – lenija u atarima (naseljima i vikend-naseljima).
- Uvođenje plinske mreže u sva naselja i vikend-naselja.
- Provodenje mjer zaštite okoliša i kulturne baštine u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša; zeleni plan djelovanja Općine Erdut, ZEO Nobilis.
- Uređenje prostora Erdutske kule u svrhu turističke ponude. Sa prostorom erdutskih vinograda, gdje je smješten dvorac *Kurija Adamović – Cseh*, navedeni prostor će se povezati visećim mostom, koji će biti izgrađen preko *surduka*, a sve u svrhu kvalitetnije turističke ponude.
- Rekonstrukcija rodne kuće Milutina Milankovića u Dalju u kojoj će biti zavičajni muzej, kulturno-znanstveni centar, te informatičko-tehnološki centar. Projekt se provodi u suradnji s Ministarstvom kulture, odjel u Osijeku i Ministarstvom nauke i zaštite okoline Republike Srbije.
- Rekonstrukcija rodne kuće Božidara Maslarića s prenamjenom u vrtić.
- U planu je provedba sljedećih mikroprojekata u naseljima Općine Erdut:
 - Aljmaš - izgradnja živih jaslica
 - Dalj - izgradnja rekreacijskog centra Jama
 - Erdut - izrada turističkih razglednica
 - Dalj Planina - uređenje starih podruma i provođenje edukacije «starih vinara»
 - Bijelo Brdo - izgradnja ribarske kuće na Staroj Dravi radi proširenja turističke ponude.
- Uređenje stare srpske vjeroispovjedne škole, Ulica bana Jelačića 1. u Dalju – u vlasništvu je Općine, koju je podigao patrijarh Georgije Branković 1906. godine. Ta škola ima posebno značenje kulturno-spomeničke baštine, površine 600 m². Postoje dvije mogućnosti za njegovu prenamjenu:

- postoji inicijativa prenamijene u muzej eparhije osječko-poljske i baranjske, jednim dijelom, a u drugim prostorijama bila bi sala za predavanja, koja za sada stoji prazna i propada, ili
 - i prenamjena toga prostora u srednju školu, a postojeći objekt škole prenamijeniti u dom za umirovljenike.
- Rad na zaštiti kuća tradicionalnog graditeljstva na području Općine Erdut.
- Stvaranje *branda Aljmaš- ribarsko naselje* oživljavanjem starih zanata – izrada ribarskih alata, pletenje pruća i izrada drvenih *čiklova* uz gastro ponudu ribljih specijaliteta.
- U naselju Aljmaš planira se provesti uređenje centra naselja, te cesta od ulaza naselja prema Svetištu. Projekt je za tu svrhu izrađen.
- U planu je uređenje groblja u naseljima – uređenje staza i ozelenjivanje.
- Sanacija Erdutske kule kao spomenika nulte kategorije u suradnji s Ministarstvom kulture.
- Podnesen je projekt za malu komunalnu infrastrukturu – adaptacija i sanacija pješačke staze.
- Provodi se projekt sanacije cesta u naseljima i vikend-naseljima: Erdut, Aljmaš, Dalj i Bijelo Brdo i Dalj Planina
- Vodovodna mreža i crpilište Dalj je u rekonstrukciji, planirana je izgradnja magistralnog cjevovoda (tzv. Erdutski prsten) kojim će se sva naselja opskrbiti preradenom vodom iz crpilišta Dalj. U Bijelom Brdu stanovnici koriste vodu iz vlastitog vodovoda izgrađenog '80-tih godina koja je zagadena prevelikom količinom sumpora, željeza, nitrata i nitrita. Do sada je izgrađeno oko 13 km vodovodne mreže. Ukupna vrijednost investicije je oko 10 milijuna kuna. Priključenje vodovoda u Bijelom Brdu na vodovod Osijeka – spojni cjevovod Sarvaš – Bijelo Brdo, investicija vrijedna oko 2,5 milijuna kuna. Započeto je prošle, a planira se završetak ove godine.
- Izgradnja glavnog opskrbnog cjevovoda Dalj-Erdut, dionica kroz naselje Dalj. Započeli su radovi izgradnje vodovoda prema Erdutu, te se ima namjera spajanje Erdutskog prstena prema Bijelom Brdu.
- Uređenje Patrijaršijskog parka (spomenik parkovne arhitekture).
- Izgradnja kanalizacijskog sustava s odvodnjom – u izradi su idejna rješenja za izgradnju kanalizacijskog sustava u svim naseljima i vikend-naseljima dokle je doveden vodovodni sustav. Predinvesticijska studija pokazuje vrijednost investicije cca 85 milijuna kuna.
- Izrada dokumentacije i izgradnja/nabava hladnjače za neškodljivo zbrinjavanje uginulih životinja. Postoji plan izgradnje *Kafilerije* u Markušici.
- Nabava i postavljanje kontejnera za razvrstavanje kućnog smeća (Zeleni otoci) i kanta za smeće za domaćinstva.
- Izrada projekta za reciklažu otpada. Planira se provesti uređenje deponije Studenac i izgraditi reciklažno dvorište. U planu je sanacija deponije u Erdutu; do svibnja 2007. godine sanirane su dvije deponije.
- Sa Županijom i Hrvatskim vodama provodi se projekt uređenja kanala III. i IV. reda. Projekt je započeo prošle godine, a namjerava se završiti ove godine.
- U suradnji s Općinom Bač, Općina Erdut planira stvoriti zajednički radio; radijski program bi se održavao na dva jezika, postoji mogućnost povezivanja turističkih zajednica tih dviju općina.
- Novosnovana Udruga korisnika bežičnih sustava i Interneta *Dalj Wireless* koji djeluju na području Dalja rade na povezivanju svih naselja Općine putem interneta.

- Udrživanje Općine Erdut i okolnih općina radi prikupljanja finansijskih sredstava za financiranje projekta tretiranja komaraca na području koje obuhvaćaju općine.
- U narednih 10 godina planira se provesti pročišćavanje korita Stare Drave.
- Izgradnja luke u Aljmašu.
- Program održavanja oko 20% napuštenih kuća u kojima nitko ne živi, ili u njih dolaze povremeno, kao i problem kuća u kojima živi staračko stanovništvo bez značajnih prihoda, pa se kuće i okućnice ne održavaju.
- Izrada *cost benefit* analize za izgradnju robnog terminala kod prijelaza Bogojevo (usmjeravanje tereta s kamiona na kontejnere i željeznicu, na čvorište Vinkovci i Vrpolje).
- Izrada predinvesticijskih studija i *cost benefit* analiza za kapitalna ulaganja Općine Erdut.
- Prihvati *Program obrazovanja dužnosnika, vijećnika i službenika lokalnih samouprava* u okviru projekta ADUT.

JPP Općine Erdut s potencijalnim investitorima:

- Centar za održivi ruralni razvoj u Općini Erdutu pokrenuti u okviru programa JPP.
- U okviru gospodarske zone u Bijelom Brdu i Prkosu na površini od 8,9 ha pokrenuti razvoj poduzetništva programom JPP.
- Kulturnu baštinu općine Erdut pomoći programa JPP staviti u funkciju ruralnog razvoja.
- JPP Projekt rekonstrukcije rodne kuće Milutina Milankovića u Dalju s namjerom otvaranja zavičajnog muzeja, kulturno-znanstvenog centra, te informatičko-tehnološkog centra.
- Pokrenuti projekt sanacije Erdutske kule kao spomenika nulte kategorije u suradnji s Ministarstvom kulture, u okviru JPP i razvoja turizma.
- Programom JPP urediti staru srpsku vjeroispovjednu školu, Ulica bana Jelačića 1. u Dalju – zgrada u vlasništvu Općine, koju je podigao patrijarh Georgije Branković 1906. godine. Ta škola ima posebno značenje kulturno-spomeničke baštine, površine 600 m². Želi se prenamijeniti u muzej eparhije osječko-poljske i baranjske, jednim dijelom, a u drugim prostorijama bila bi sala za predavanja ili u objekt srednje škole. Za sada stoji prazna i propada.
- Projekt za reciklažu otpada pokrenuti JPP.
- Projekt partnerske suradnje i umrežavanja lokalne samouprave s NVO, poduzetnicima i osobama zainteresiranim za sudjelovanje u razvoju.
- Otvaranje partnerske suradnje za izradu *cost benefit* analize izgradnje robnog terminala kod graničnog prijelaza Bogojevo (usmjeravanje tereta s kamiona na kontejnere i željeznicu, na čvorište Vinkovci i Vrpolje).

Projekti koji su u tijeku i koje će pokrenuti lokalna samouprava Borovo

Projekti koje pokreće lokalna samouprava Borovo

- Izrada Pravilnika o vizualnom identitetu Općine i Mikroregije.
- Uključivanje u program održivog ruralnog razvoja Mikroregije .

- Edukacija i ospoznavanje kadrova obiteljskih gospodarstava koji se žele uključiti u organizirani partnerski odnos proizvodnje i turističke ponude (*clusteri* i poljoprivredne zadruge).
- Poticanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva:
 - kompletirati s potrebnom infrastrukturom gospodarsku zonu ukupne površine oko 12 ha i ući u uređenje druge gospodarske zone s Općinom Trpinja;
 - finansijski i informacijski podržati poduzetnički centar na razini Mikroregije radi kontakta s poduzetnicima i povezivanja u poduzetničku info – točku.
- Razvoj poljoprivrede i stočarstva u duhu partnerske suradnje i udruživanja u *clustere* i poljoprivredne zadruge i to za:
 - uzgoj povrća u staklenicama
 - sadnju aromatičnog bilja i
 - otvaranje farmi mlječnih krava, svinja i peradi.
- Razvoj preradivačkih kapaciteta:
 - izgradnja sušare za aromatično bilje
 - izgradnja mini plastenika za povrće
 - izgradnja ribnjaka
 - izgradnja mini mljekara.
- Razvoj turizma i ugostiteljstva:
 - izgradnja hotela u centru Borova
 - izgradnja šetnice uz Dravu i Dunav
 - izgradnja ugostiteljskih objekata uz šetnicu
 - izgradnja biciklističke staze uz Dravu i Dunav
 - izgraditi izletište na Dunavu zvan Poretak s kompletnim sadržajem: kupalište, prostor za rekreaciju, zimovnik za brodice i čamce i dr.
 - razvoj vjerskog turizma u partnerstvu s Općinom Erdut – pravoslavni manastir u Dalj Planini Uspenja presvete Bogorodice
 - razvoj seoskog turizma u obiteljskim gospodarstvima
 - ponuda etno vrijednosti, etno kuća sa mlinom starim 150 godina i zaštićeni prostor arheološkog lokaliteta *Gradac*
 - izrada panoa s planom znamenitosti i kulturne baštine ispred općinske zgrade
- Ulaganje u kapitalne investicije radi razvoja gospodarstva:
 - investicije u infrastrukturu za završetak drugog dijela gospodarske zone
 - izgradnja ceste do druge poduzetničke zone koja je planirana u partnerstvu s Općinom Trpinja
 - investicije u izgradnju zajedničke gospodarske zone s Općinom Trpinja
 - izgradnja javne rasvjete u vikend-naselju Savulja, Borovo
 - uređenje preostalih 5 % sporednih cesta
 - izgradnja kanalizacijske mreže i mreže odvodnje
 - rekonstrukcija pločnika i izgradnja na pojedinim mjestima
- U privatnim obiteljskim kućama motivirati ljudе za preorientaciju na turističku djelatnost kreditnim linijama; oko 40 OPG-a mogu se odmah uključiti u razvojni program Općine. (Županija stimulira otvaranje privatnih turističkih odredišta, Općina će subvencionirati kamate 3-4 %).
- Stimulirati gastro ponudu u OPG-ima.
- Izgradnja kulturnog centra za društvena događanja koji bi umrežavao sve kulturne, tradicijske i športske aktivnosti čiji su radovi u tijeku
- Izgraditi prilaze do lovačkog doma i arheološkog nalazišta Gradac.
- Radi razvijanja turističke ponude otvoriti školu jahanja i sagraditi konjičku stazu, te provesti vanjsko uređenje prostora.

- Angažirati stručnjake, arheologe koji bi vršili iskapanja arheološkog nalazišta Gradac.
- Izvršiti učvršćivanje obale Dunava zbog velike aktivnosti vode Dunava koja narušava obalu. Kako je najveći vodostaj Dunava 720 m, planira se sagraditi *obalo utvrda* i nasipanje obale na 820 m. U zadnjih 20-ak godina 15-17 metara obale je nestalo djelovanjem Dunava.
- Sagraditi mostić za trim stazu i jedan veći most.
- Zajedno s udrugama i poduzetnicima staviti u funkciju razvoja turizma: prirodna bogatstva vezana za Dunav, 194 ha pašnjaka od kojih je $\frac{1}{4}$ površine predviđena za športsko rekreacijsko izletište Poretak na kojem se planiraju sadržaji: zimovnik, šetnica i kupalište, trim staza, ponuda uslužnih djelatnosti sa ribnjakom (bogatstvo šuma, različitih vrsta ptica i riba), vožnja turista čamcem i dr.
- Poraditi na umrežavanju udruga na programu razvoja turizma kao što su lovačko i ribolovno društvo, Udruga ukrasnih životinja «Feniks».
- Kulturno-umjetničke manifestacije, sve manifestacije različitih sadržaja (koje privuku 5 – 6 tisuća turista) staviti u funkciju turističke ponude i razvoja.
- Uređenje kuća tradicionalnog graditeljstva u svrhu razvoja turizma.
- Izrada predinvesticijskih studija i *cost benefit* analiza za planirana kapitalna infrastrukturna ulaganja.
- Prihvati *Program obrazovanja dužnosnika, vijećnika i službenika lokalnih samouprava* u okviru projekta ADUT.

Javno privatno partnerstvo Općine Borovo s potencijalnim investitorima:

- Partnerstvo s Općinom Trpinja u pogledu izgradnje gospodarske zone na površini 43 ha. U tu svrhu je potrebno izgraditi i cestu do gospodarske zone.
- Partnerstvo s američkom tvrtkom koja želi izgraditi tri tvornice etanola, projektu doprinosi prostorni položaj Općine Borovo (potencijal: Dunav, željeznica i cesta).
- Partnerstvo s VUPIK-om u pogledu izgradnje benzinske crpke i trgovine.
- Gradnju hotela s oko 30 soba s restoranom u centru Borova - lokacija je za tu namjenu određena.
- Razvoj turističke djelatnosti: ribolovstvo, lovstvo na nisku divljač, ugostiteljska ponuda, izletište, zimovnik i drugo na prostoru područja dunavskih ada u državnom vlasništvu s djelomično uređenom pješčanom plažom površine oko 47 ha i izgrađenim sojenicama umrežavanjem i partnerskom suradnjom lokalne zajednice, udruga i potencijalnih investitora.
- Uređenje športsko-rekreacijskog prostora na obali Dunava.
- Organiziranje turističko-ugostiteljske ponude s kvalitetnim sadržajem i razvoj ruralnog turizma na prostoru arheološkog nalazišta Gradac.
- Izgradnja ribnjaka na kojem bi se obavljao športski ribolov.
- Odvoz kućnog otpada kako bi se izbjeglo stvaranje divljih deponija.
- Izgradnja kulturnog centra za društvena događanja koji bi umrežavao sve kulturne, tradicijske i športske aktivnosti čiji su radovi u tijeku.
- Radi razvijanja turističke ponude otvoriti školu jahanja i sagraditi konjičku stazu, te provesti vanjsko uređenje prostora u JPP.
- JPP s udrugama, poduzetnicima i pravnim osobama koje se žele uključiti u ruralni razvoj.

Projekti koji su u tijeku i koje će pokrenuti lokalna samouprava Markušica

Projekti koje pokreće lokalna samouprava Markušica

- Izrada Pravilnika o vizualnom identitetu Općine i Mikroregije.
- Uključivanje u program održivog ruralnog razvoja Mikroregije i turističku ponudu istočne Hrvatske.
- Izgradnja infrastrukture u tri gospodarske zone i to: u naselju Markušica dvije gospodarske zone od 6 ha i 5,65 ha i naselju Gaboš oko 5 ha.
- Izgradnja Kafilerije. Građevinsko područje gospodarske zone Kaliferija planirano je u blizini građevinskog područja naselja Markušica kč. br. 1251 k.o. Markušica, ukupne površine 5,65ha, a namijenjeno je isključivo za potrebe gradnje kaliferije.¹¹ Zapošljavali bi oko 70 ljudi. Investicija vrijedna oko 25 milijuna eura. Provodile bi se sljedeće aktivnosti:
 - prikupljanje klaoničkog otpada i uginulih domaćih životinja s područja pet županija,
 - ekološko zbrinjavanje ovih otpada u pogonu kafilerije (termička obrada)
 - proizvodnja koštanog brašna
 - proizvodnja hrane za pse
 - lumbriktura (uzgajanje glista) i proizvodnja humusa.
- Poticanje razvoja poduzetničkih aktivnosti u gospodarskoj zoni naselja Gaboš na površini od oko 5 ha uz pripadajuću infrastrukturu, na kojoj bi se odvijale aktivnosti skladištenja, prerađe žitarica i proizvodnje stočne hrane.
- Gradnja silosa kapaciteta 800 vagona u okviru gospodarske zone u naselju Markušica, te izgradnja skladišta i sušare.
- Provođenje edukacija za:
 - stočarstvo
 - pokretanje poduzetničkih pothvata i
 - ekološku poljoprivrednu proizvodnju.
- Udrživanje proizvođača poljoprivredne proizvodnje u zadruge i *clustere*.
- Program razvoja lovног turizma (postoji pet otvorenih lovišta).
- Javnu rasvjetu treba obnoviti u Markušici, Gabošu i Ostrovo.
- Izgradnja ceste u naselju Karadžićево, sanacija ceste u naselju Ostrovo, u naselju Podrinje sanirati i izgraditi cestu do mjesnog nogometnog igrališta, u naselju Gaboš izgraditi cestu do veterinarske stanice dužine oko 200 m.
- Sanacija i/ili izgradnja pločnika u svim naseljima.
- Obnova lokalnog vodovoda i izgradnja vodovodne mreže u naselju Karadžićevо; u izradi je projektna dokumentacija za priključenje lokalnih vodovodnih mreža Općine na regionalni vodovod.
- Izgradnja kanalizacijske mreže u svim naseljima Općine.
- Obnova područne škole u Ostrovu koju pohađa 25-ero djece jer je u lošem stanju.
- Sanacija divljih odlagališta koja su registrirana, nisu uređena i predmet su sanacije od Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost i to: 30% Markušica, a 70% fond.
- Sanacija divljih deponija i odlagališta otpada i u Gabošu, Ostrovu Podrinju i Kardžićevu prema istom principu kao i sanacija u naselju Markušica.

¹¹ Prostorni plan uređenja općine Markušica, Osijek, prosinac 2005. godine, str.70

- Rješavanje problema za oko 20% napuštenih kuća u kojima nitko ne živi, ili se dolazi povremeno, kao i problem kuća u kojima živi staračko stanovništvo bez značajnih prihoda, pa se kuće i okućnice ne održavaju.
- Rad na zaštiti kuća tradicionalnog graditeljstva.
- Izrada *cost benefit* analiza za kapitalne investicije.
- Prihvati *Program obrazovanja dužnosnika, vijećnika i službenika lokalnih samouprava* u okviru projekta ADUT.

Javno privatno partnerstvo Općine Markušica s potencijalnim investitorima:

- Partnerstvo Općine i gospodarskih subjekata u pogledu izgradnje gospodarske zone Kafilerija na površini od 6,56 ha.
- Izgradnja gospodarskih zona u blizini naselja Markušice i Gaboša ukupne površine oko 11 ha. Lokacija je za tu namjenu određena.
- Uređenje etno zbirke u naselju Ostrovo za što je izrađen projekt (detaljan opis projekta u poglavljju 11.12.)
- JPP za vodovodnu mrežu i odvodnju kanalizacijskog sustava s pročišćivačem.

Partnerstvo lokalne samouprave s NVO i privatnim sektorom u svrhu gospodarskog održivog razvoja Općine.

Projekti koji su u tijeku i koje će pokrenuti lokalna samouprava Negoslavci

Projekti koje pokreće lokalna samouprava Negoslavci

- Izrada Pravilnika o vizualnom identitetu Općine i Mikroregije.
- Uključivanje u program održivog ruralnog razvoja Mikroregije i turističku ponudu istočne Hrvatske.
- Nužna preorientacija s poljoprivredne proizvodnje na dohodovnije kulture koje osiguravaju veću novostvorenu vrijednost.
- Potrebna je edukacija poljoprivrednika za ratarsku i stočarsku proizvodnju.
- Izgradnja sušare, prerađivačkih kapaciteta, hladnjake za voće i povrće, mini mljekare za proizvodnju sira i namaza od sira na prostoru gospodarske zone.
- Rad na zaštiti kuća tradicionalnog graditeljstva.
- Planira se izgradnja 7 farmi muznih krava - jednu farmu je izgradila PZ «Negoslavci», dvije se grade, a ostale se planiraju izgraditi. Investitori za izgradnju preostalih farmi su obiteljska poljoprivredna gospodarstva.
- Izgradnja školske športske dvorane, osigurana je lokacija i projektna dokumentacija.
- Postaviti zahtjev za istraživanje arheoloških lokaliteta u svrhu otkrivanja nasljeđa i razvoja turizma.
- Izgradnja tribine na školskom igralištu malih sportova.
- Izgradnja zgrade općinske uprave s pratećim prostorijama, u fazi je izrada projektne dokumentacije.
- Izgradnja mrtvačnice na mjesnom groblju - izrađen ID-e projekt za izgradnju kapele.
- Projekt kanalizacijske mreže s pročišćivačem – za sada je stanje alarmantno zbog nivoa podzemnih voda te sabirnih jama.
- Urediti javnu rasvjetu – planirana je izgradnja betonskih stupova za javnu rasvjetu i električnu mrežu; neophodno je dislociranje voda visokog napona iz Ul. oslobođenja i Ulice Milorada Šerbića; dio radova je završen, a nastavak se predviđa realizacijom Projekta socijalno-gospodarskog oporavka upućenog Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvijatka čija je vrijednost oko 1,000.000,00 kuna,
- Ospozobljavanje niskonaponske mreže – projektnu dokumentaciju izraditi će HEP Vinkovci tijekom 2007. godine.
- Saniranje i izgradnja ceste D-57 Negoslavci – Vukovar jer je u lošem stanju.
- Adaptacija i dogradnja veterinarske ambulante koja je neophodna u Negoslavcima s obzirom na postojeću stočarsku proizvodnju i planiranu gradnju novih farmi mlječnih krava. Veterinarska ambulanta je postojala, ali je zbog ruševne zgrade i loših uvjeta prestala s radom 2006. godine; u vlasništvu je Veterinarske stanice Vukovar.
- Opremanje postojećih prostorija u novoj zgradi zdravstvene ambulante radi otvaranja zubne ambulante.
- Sanacija deponije Grabovo, koja je udaljena 4 km istočno od Negoslavaca; potrebna je izrada projektne dokumentacije.
- Izrada *cost benefit* analiza za kapitalne investicije.
- Prihvati *Program obrazovanja dužnosnika, vijećnika i službenika lokalnih samouprava* u okviru projekta ADUT.

Javno i privatno partnerstvo Općine Negoslavci s potencijalnim investitorima ulaskom u izgradnju:

- pogona na prostoru gospodarske zone:
- sušare
- preradivačkih kapaciteta
- hladnjače za voće i povrće
- mini mljekare za proizvodnju sira i namaza od sira
- javne rasvjete (mogućnost koncesije)
- tribina na igralištu malih športova
- mrtvačnice na groblju za što je potpisana ugovor o partnerstvu - koncesija
- kanalizacijske mreže (mogućnost koncesije)
- korištenje sportske dvorane
- veterinarske ambulante (mogućnost koncesije)
- sanacija deponije Grabovo te dovršetak radova na uređenju kanala III. i IV. reda ukupne dužine oko 4.000 m, čime će se ujedno i riješiti problem podzemnih voda na području Općine
- JPP s civilnim sektorom, poduzetnicima i osobama koje se žele uključiti u program održivog ruralnog razvoja.

Projekti koji su u tijeku i koje će pokrenuti lokalna samouprava Šodolovci

Projekti koje pokreće lokalna samouprava Šodolovci

- Izrada Pravilnika o vizualnom identitetu Općine i Mikroregije.
- Uključivanje u program održivog ruralnog razvoja Mikroregije i turističku ponudu istočne Hrvatske.
- Obnova crkve i uređenje crkvenog dvorišta u naselju Koprivna – razvoj ponude sakralnog turizma.
- Izgradnja vodovodne mreže u mjestu Šodolovci, Koprivni i Paulin Dvor. Vodovodna mreža u Paulin Dvoru bit će povezana na Vodovod Osijek preko Ernestinova. Potpisana je sporazum s Vodovodom Osijek, izrađen je glavni projekt te se ove godine kreće u njegovu izgradnju.
- Razminiranje dijela zemljišta. Veliki broj mina na poljoprivrednom zemljištu, 200 ha privatnog poljoprivrednog zemljišta pod minama; ponuditi privatnom sektoru razminiranje uz besplatno korištenje zemljišta na 40 god.
- Kanalska mreža u zapuštenom i neodržavanom stanju. Potrebno uređenje kanala III. i IV. stupnja.
- Uklanjanje divljih deponija. Investicija vrijedna 700.000,00 kuna.
- Potrebno provesti plinifikaciju u svim naseljima.
- Projekt odvodnje i izgradnje kanalizacijskog sustava u svim naseljima.
- Izrada cost benefit analiza za kapitalna ulaganja.
- Prihvatići *Program obrazovanja dužnosnika, vijećnika i službenika lokalnih samouprava* u okviru projekta ADUT.

Javno i privatno partnerstvo Općine Šodolovci s potencijalnim investitorima se preporuča za:

- izgradnju vodovodne mreže u naseljima, dobivena građevinska dozvola za vodovodnu mrežu u Paulin Dvoru; za Koprivnu i Šodolovce nema projekta
- plinofikaciju svih sedam naselja općine Šodolovci
- izgradnju kanalizacijske mreže u svih sedam naselja općine Šodolovci
- suradnju s NVO i privatnim sektorom
- za državno zemljište pod minama ponuditi privatnom sektoru razminiranje zemljišta uz korištenje za ekološku proizvodnju i najam na 40 godina korištenja.

Projekti koji su u tijeku i koje će pokrenuti lokalna samouprava Trpinja

Projekti koje pokreće lokalna samouprava Trpinja

- Izrada Pravilnika o vizualnom identitetu Općine i Mikroregije.
- Uključivanje u program održivog ruralnog razvoja Mikroregije.
- Obnova i uređenje potrebne infrastrukture u svim mjestima Općine Trpinja.
- Uređenje i ospozobljavanje poduzetničke zone predviđene prostornim planom za razvoj gospodarstva i to: u naselju Trpinja cca 6 ha, naselju Bobot 3,5 ha, naselju Bršadin cca 2 ha i naselju Veri cca 6 ha namjenjeno za građenje raznih sadržaju u svrhu pokretanja gospodarskih aktivnosti.
- Planirano uređenje agro-zone površine cca 200 ha na području općine Trpinja i to: u naselju Bobota 40 ha, naselju Vera 20 ha, naselju Pačetin 35 ha, naselju Bršadin 47 ha, naselju Trpinja 43 ha. Na tom prostoru planiraju se graditi: skladišta, sušare, objekti za preradu poljoprivrednih proizvoda, hladnjake, pogoni za proizvodnju bio-dizela, farme i dr.
- Pristupiti uređenju svih naselja za održivi ruralni razvoj.
- Sve prostore u okviru Općine istražiti za uređenje i prenamijenu za rekreaciju i šport
- za napušteni prostor stare ciglane s bajerima ponuditi koncesiju poduzetnicima s najboljom ponudom uređenja i osmišljavanja sadržaja,
- pristupiti uređenju biciklističkih staza za rekreaciju turista
- Uređenje i obnova društvenih domova u kojima bi se smjestili:
- muzej
- čitaonice
- galerije
- prostor za kulturno-umjetničke sadržaje
- prostor za djelovanje udruga
- Objekte ruralne stambene arhitekture i tradicionalnog graditeljstva u dogovoru s Konzervatorskim zavodom spomeničke baštine zaštiti i namijeniti ih u kvalitetan turistički proizvod.
- Napuštene zgrade u vlasništvu Općine privesti svrsi.
- Izgradnja nove ambulante u centru sela Trpinja (prostor je određen pored Vatrogasnog doma).
- Izrada projektne dokumentacije za izgradnju kanalizacije u svim naseljima Općine.
- Izgradnja dječjeg vrtića u naselju Trpinja.
- Izgradnja zdravstvenih ambulanti u naseljima Trpinji i Boboti.
- Proširenje školskog objekta u naselju Bršadin.
- Izgradnja športskog doma u naselju Trpinja.

- U skladu s odrednicama Županije o komunalnom redu riješiti pitanje saniranja prostora i napuštenih kuća u naseljima.
- Izgradnja ljetne lenije koja su u županijskoj mreži cesta:
 - cesta Trpinja - Bobota u dužini 2,5 km
 - cesta Bršadin – Lipovača u dužini 1,7 km.
- Aktivirati Info-točku, centar za poduzetništvo u Trpinji na postojećoj lokaciji za:
- izradu predinvesticijskih studija i *cost benefit* analiza, zajedno sa stručnim timovima
- organiziranje edukacije za potrebe lokalne samouprave
- informatičko obrazovanje odraslih
- radionice za ruralni razvitet
- pripreme programa za korištenje poticaja od strane Vlade RH i Županije za sadnju novih nasada voćnjaka
- pružanje potrebnih informacija za sve zainteresirane potencijalne poduzetnike na području Općine Trpinja
- koordiniranje rada s udruženjima
- rad na projektima zajedno sa stručnim timovima na korištenju pretprištupnih i kohezijskih fondova EU
- Poticaj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva:
 - na prostoru poduzetničke zone
 - za preorientaciju s klasičnih na dohodovnije kulture proizvodnje
 - za sadnju nasada voćnjaka
 - Povezivanje i udruživanje OPG-a u zadruge ili *clustere*
- Ulaganje u kapitalne investicije radi razvoja gospodarstva:
 - izgradnja kanalizacijske mreže s pročišćivačem
 - obnova javne rasvjete, u nekim mjestima polovično je provedena
 - rekonstrukcija nerazvrstanih cesta
 - uređenje pločnika u svim naseljima
 - izgradnja mrvica u Veri Boboti, Pačetinu i Ćelijama, te pristupa groblju u Ludvincima
 - uređenje kanala trećeg i četvrtog reda (kada dođe do kiše oranice su pod vodom, primjer Vera, Bobota, Ludvinci)
 - adaptacija i uređenje društvenih domova u mjestima
 - stočna groblja u Veri, Boboti i ostalim naseljima Općine urediti prema Zakon o zbrinjavanju uginulih životinja i životinjskog otpada dok se ne izgradi kafilerija u gospodarskoj zoni Markušica
 - uređenje seoskih vodovoda u mjestima, vodovodna mreža je stara i u mjestima gdje je uveden regionalni vodovod
 - uređenje uličnih kanala
- Orientacija na održivi ruralni razvoj s obzirom na prirodne potencijale Općine s naglaskom na:
 - lovni turizam
 - posjete kućama tradicionalnog graditeljstva
 - arheološke lokalitete
 - kulturno-umjetnička dogadanja, KUD
 - sakralne objekte
 - spomenike kulture
- Izgradnja poslovne zone autodrom za *cataring club* na prostoru naselja u Trpinji, vlasništvo Općine.
- Izgradnja kafilerije za uginule životinje i životinjski otpad zajedno u partnerskom odnosu s Općinama Markušica, Negoslavci, Šodolovci, Borovo i Erdut.

- U privatnoj investiciji Europa Mill d.o.o., Zagreb (kupljeno privatno zemljište) pri samom ulasku u Trpinju. U 2008. godini izgraditi će se benzinska crpka sa terminalom za kamione, pravonicom, restoranom i trgovinom.
- U privatnom poduzetničkom pothvatu otvara se Biljemerkant trgovina u centru mjesta (kupljeno zemljište u privatnom vlasništvu).
- Izrada *cost benefit* analiza za kapitalna ulaganja.
- Prihvati *Program obrazovanja dužnosnika, vijećnika i službenika lokalnih samouprava* u okviru projekta ADUT.

Javno i privatno partnerstvo Općine Trpinja s potencijalnim investitorima:

- Postoji vizija osnivanja komunalnog poduzeća za obavljanje poslova uređenja okoliša i zbrinjavanje otpada od strane Općina Trpinja, Borovo i Markušice (s mogućnošću priključivanja Općina Erdut i Šodolovci), te privatnog poduzeća. Taj oblik javno-privatnog partnerstva omogućavao bi davanje koncesije privatniku od strane navedenih Općina.
- Izgradnja kafilerije za Općine Trpinja, Markušica, Borovo, Šodolovci, Negoslavci i Erdut na prostoru poduzetničke zone Markušice.
- JPP za vodovodnu mrežu i odvodnju.
- JPP za poduzetničke poduhvate na području poduzetničke i agro zone.
- Državno zemljište pod minama ponuditi privatnicima za ekološku i organsku poljoprivrednu proizvodnju hrane, s tim da sami snose troškove razminiranja i ponuditi na korištenje od 40 godina bez naknade.
- Zapošteni prostor razrušene ciglane s bajerima dati na korištenje potencijalnom investitoru za razvoj rekreacijskog i ribolovnog turizma.
- Stvaranje partnerstva s NVO i privatnim sektorom u svrhu razvoja Općine.
- Za izgradnju poslovne zone autodrom za *catering club* na prostoru naselja u Trpinji, vlasništvo Općine.
- U turističke svrhe obnoviti vojnu bolnicu *Drveni Beč*, koja je postojala na ovim prostorima za vrijeme Austro-ugarske. Općina će dati zemljište, a privatni investitor bi trebao sagraditi objekat (nekada je bolnica *Drveni beč* imala provedenu kanalizaciju i uvedenu struju).

Predstavnici lokalne samouprave Borova, Erduta, Markušice, Negoslavaca, Šodolovaca i Trpinje zatražit će službeno od Zavoda zaštite spomenika kulturne i spomeničke baštine Vinkovci i Osijek uređenje kuća tradicijskog graditeljstva radi pokretanja ruralnog razvoja Mikroregije.

RAZVOJNA KAMPANJA

Jedinice lokalne samouprave poduzimale su do sada značajne aktivnosti za poboljšanje uvjeta života i rada svojih stanovnika.

To se prvenstveno odnosi na aktivnosti oko uređenja komunalne infrastrukture, struje, vodovoda, uređenje cesta, mrtvačnica u selima, uvodenje plinske mreže, pločnika, čišćenje divljih deponija i odvoz smeća.

U sve ove projekte bila su uključena sredstva područne i regionalne samouprave, sredstva Fonda za regionalni razvoj, sredstva Hrvatskih voda, ako je u pitanju vodovod, Hrvatska elektroprivreda za električnu energiju, Hrvatske ceste ako su radene ceste, manjim dijelom sredstva stanovništva i jedinice lokalne samouprave.

S obzirom na nedostatna proračunska sredstva (tablica 1.) pretežno se sve svodi na financiranje socijalno ugroženog i starački nezbrinutog stanovništva i pomažući udruge koje se bave športskim i drugim aktivnostima s onoliko sredstava koliko im ostaje u proračunu.

Jedinice lokalne samouprave su radi pokretanja razvoja svojih naselja pristupile izradi Prostornog plana uređenja općina i izradi Programa ukupnog razvoja kako bi se napravila kvalitetna analiza postojećeg stanja i odredile smjernice daljnog razvoja.

U razvojnu kampanju uključeni su:

- načelnici, pročelnici i drugi predstavnici lokalne samouprave
- predsjednici mjesnih odbora naselja u okviru lokalne samouprave
- sve udruge s provedenom edukacijom, radi shvaćanja potrebe za međusektorskom suradnjom i partnerstva horizontalna i vertikalna
- značajniji poduzetnici koji svojim aktivnostima mogu znatno utjecati na razvoj jedinice lokalne samouprave i Mikroregije
- ravnatelji škola kako bi svoje aktivnosti s učenicima povezivali s drugim školama i udrugama i razvijali suradnju
- crkvene organizacije da u svojim edukacijskim programima uključe mlađe stanovništvo i motiviraju ih na kvalitetan rad i udruživanje u udruge, a staračko stanovništvo, kako bi se organizirali u aktivnostima oko sačuvanih svojih etno vrijednosti, (obnavljanjem kućne radinosti, njegovanjem običaja i tradicije)
- velike korporacije koje imaju svoje pogone u okviru Mikroregije.

Općine Mikroregije su posebno zainteresirane za realizaciju od strane resornih ministarstava:

- uvođenje kanalizacijskog sustava odvodnjom otpadnih voda uz ugradnju pročišćivača kako bi se spasio zagadenje rijeka Drave, Dunava, Vuke i Bobotskog kanala, rječice Osatina, ribnjaka u Negoslavcima i Šodolovcima, arteških bunara s kojih se stanovništvo snabdijeva vodom na području Mikroregije;
- uređenje vodovodnog sustava od strane Hrvatskih voda;
- obnova javne rasvjete u naseljima gdje je to potrebno od strane Hrvatske elektroprivrede;

- čišćenje kanala i vodotokova Vuke i rječice Osatina kao i kanala III. i IV. reda koja su u nadležnosti Hrvatskih voda;
- razminiranje površina pod minama 1400 ha u Šodolovcima i 19 ha površine zemljišta u Trpinji;
- obnova državnih cesta u Erdutu koje danonoćno uništavaju teretni kamioni koji dolaze i prolaze međunarodnim graničnim prijelazom Erdut – Bogojevo;
- prenajemna teretnog prijevoza na željeznički promet;
- izgradnja terminala kod graničnog prijelaza Erdut;
- obilaznica u Borovu, jer im kamioni uništavaju cestu;
- izgradnja tvornice za preradu otpada u reciklažne sirovine;
- stimulaciju Vlade RH za izradu pogona električne energije od alternativnih izvora;
- stimulaciju Vlade RH za proizvodnju bio plina od otpadnih organskih tvari iz farmi;
- istraživanje arheoloških lokaliteta na području cijele Mikroregije;
- rad na zaštiti kuća tradicionalnog graditeljstva od strane Konzervatorskog odjela županije.

U PUR-u lokalne samouprave po pitanju nove razvojne kampanje predviđa se:

- uređenje poduzetničkih zona s kompletnom infrastrukturom kako bi se omogućilo poduzetnicima otvaranje novih pogona i poduzetničkih poduhvata;
- stimuliranje potencijalnih investitora na ulaganje u nove proizvodne pogone, hladnjake, sušare, otvaranjem mogućnosti partnerstva;
- pristupiti zajedničkoj aktivnosti organiziranja turističke djelatnosti na nivou Mikroregije kako bi se postigao željeni održivi ruralni razvoj;
- izgradnja kaflerije za uginule životinje i životinjski otpad;
- organizirati i pružiti adekvatnu edukaciju stanovništva za provođenje reciklaže svih vrsta otpada, a biološki otpad pretvarati u kompost i humus (s kalifornijskim glistama) radi kvalitetne gnojidbe zemljišta i proizvodnje zdrave hrane, naročito u povrtarstvu;
- edukacija stanovništva za ulazak u organsku poljoprivrednu proizvodnju;
- stimulacija stanovništva za sadnju dugogodišnjih nasada vinograda i voćnjaka;
- potaknuti partnersku suradnju s udrugama, poduzetnicima i drugim osobama u svrhu pokretanja ruralnog održivog razvoja;
- u sklopu organizacija civilnog društva poraditi na objedinjavanju malih projekata u veće kako bi bili u mogućnosti koristiti sredstva svjetskih novčarskih institucija.

Da bi se mogle provoditi započete aktivnosti i planirana razvojna kampanja u naselju Erdut otvoren je

Centar za održivi ruralni razvoj

zajedno u partnerstvu s lokalnom samoupravom Općine Erdut.

U okviru Centra djeluju AGENCIJA LOKALNE DEMOKRACIJE, udruga SLAP i udruga CREDERE, Centar za razvoj, istraživanja i reinženjering. Centar je započeo sa radom sredinom 2007. godine.

U Općini Borovo planira se otvoriti

Centar za kulturu, koji bi umrežavao sve kulturne, tradicionalne i športske aktivnosti.

U PUR-u Općina Trpinja planira aktivirati u postojećem prostoru uređen za tu namjenu

Info- točku «Centar za poduzetništvo i regionalni razvoj» u Trpinji.

U Dalju se planira otvoriti

Poduzetničko-razvojni centar,

a u kući Milutina Milankovića

Kulturno-znanstveni centar.

U okviru PUR-a predloženo je:

- povezivanje udruga na nivou Mikroregije u FORUM udrugama, kako bi mogle kvalitetnije djelovati, objediniti male projekte, raditi na partnerstvu s lokalnom samoupravom, poduzetnicima i osobama koje se žele uključiti u program održivog ruralnog razvijanja općine;
- ponuditi JPP s potencijalnim investitorima za gradnju proizvodnih pogona, silosa, hladnjaka na području poduzetničke zone;
- raspisivanje natječaja privatnim investitorima za razminiranje državnog zemljišta, uz djelomičnu pomoć resornih ministarstava, koju bi nakon toga mogli koristiti za proizvodnju organske proizvodnje i ekološki zdrave hrane besplatno na 40 godina;
- raspisivanje natječaja za korištenje napuštenog zemljišta u vlasništvu lokalne samouprave, davanjem koncesije na duži rok najboljem ponuđaču, za rekreacijske sadržaje, razvoj turizma i održivi ruralni razvitak.

Sredstva za izradu projekata s kompletnom dokumentacijom i realizacijom projekta jednim dijelom će se izdvojiti iz jedinice lokalne i regionalne samouprave, (prema svojim finansijskim mogućnostima), a jednim dijelom s udjelom resornih ministarstava i Vlade Republike Hrvatske uz korištenje sredstava pretprištupnih i kohezijskih fondova EU.¹²

¹² Vodič kroz fondove Europske unije, pristup najvećem europskom donatoru, 11. izdanje, ECAS, 2005.

ZAKLJUČAK

Program ukupnog razvoja Mikroregije u okviru koje se nalaze jedinice lokalne samouprave Borovo, Erdut, Markušica, Negoslavci, Šodolovci i Trpinja, predstavlja dokument koji je raden u dogovoru s predstavnicima lokalne samouprave, mjesnih odbora, civilnog društva, gospodarstvenika, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, škola, crkvenih, formalnih i neformalnih organizacija. Program je raden prema propozicijama Ministarstva mora, turizma, prometa i razvijatka, Ureda za regionalni razvoj, a na osnovi dokumenata lokalne samouprave, statističkih izvještaja i biltena, stručne literature, dokumenata o regionalnom razvoju RH, dokumenata Delegacije europske komisije u RH, te praktičnih i stručnih iskustava voditelja projekata i suradnika.

U Programu su prikazane analize postojećeg stanja Mikroregije, snage, slabosti, prilike i opasnosti, a na osnovi prirodnih resursa, koji je prikazan u područnom kapitalu, bližeg i daljeg okruženja, prometne povezanosti i socijalne kohezije, predloženi su projekti koji su uskladeni Strategijom razvoja¹³ prijedlozima za razvoj iz Okruglog stola Strategije razvoja¹⁴ i Operativnim razvojnim programom¹⁵ Vukovarsko-srijemske županije, kao i Strategijom razvoja i Operativnim programom Osječko – baranjske županije.

Ovaj Program je osnova za izradu mikro i makro projekata razvoja i ostvarivanje potpore područne i regionalne samouprave, Vlade Republike Hrvatske, sa svrhom kandidiranja za korištenje sredstava donatora, svjetskih novčarskih institucija, prepristupnih i kohezijskih fondova EU.

¹³ A. Mašek i suradnici, Strategija razvoja Vukovarsko srijemske županije, Vukovar 2005. g.

¹⁴ A. Mašek i suradnici, Okrugli stol, Strategija razvoja Vukovarsko srijemske županije, Vukovar, 2005. g.

¹⁵ Regionalni operativni program Vukovarsko-srijemske županije, Vukovar 2006. g.

Municipality of Borovo – summary

LSU NAME AND HEADQUARTERS	MUNICIPALITY OF BOROVO Glavna 3, 32 227 Borovo Phone: (032) 439 598 E-mail: opcina.borovo@inet.hr
LSU LAND AREA	28.13 km ²
LSU POPULATION	5360 people (according to the Municipality's dana, 5880 people)
POPULATION DENSITY	190.5 people/km ²
SETTLEMENTS IN THE LSU	Borovo
MAYOR OF THE LSU	Rado Bosić; phone: 098 496 103
BASIC CHARACTERISTICS OF THE MUNICIPALITY OF BOROVO	<p>Natural characteristics:</p> <ul style="list-style-type: none"> The Municipality of Borovo consists of the settlement of Borovo with population of 5360 people according to the 2001 census. It is situated on the right bank of Danube River which is a specific area rich with Danubian aits with partially arranged sand beaches. The Danube River is a significant development factor for the whole Municipality. Total municipality area is 28.13 km² out of which 2023 hectares is agricultural area, further divided into: plough-fields 1844 hectares, pastures 161 hectares, forest land 274 hectares, while the infertile land spreads on 516 hectares. There are three ponds in the Municipality area: a marsh rich fish and two more ponds which are the natural fish spawning. In this area sports fishing is well developed, so the path was constructed alongside the ponds. There is an area, so called <i>Wind rose</i> – where the air currents are intertwined, which is suitable for resting. There is a possibility of including it into the tourist offerings. There is a natural habitat of white storks in the Municipality, with as many as 23 nests, regarding which a project called <i>White stork</i> has been initiated. Sand exploitation fields in the east and south-east part of the municipality of Borovo. <p>Sociological characteristics:</p> <ul style="list-style-type: none"> Young population (up to 19 years of age) has a share of 21.25% of the total population, that is, there are 1153 of them, and year by year a number of pupils registered in the 1st grade is increasing – a significant social capital of the Municipality. Regarding the social infrastructure, there are: <i>Borovo</i> primary school, reading room and library, <i>Zlatokosa</i> kindergarten, <i>Vukovar</i> medical centre, municipal government, registry, <i>HP-PS</i>
BASIC CHARACTERISTICS OF THE MUNICIPALITY OF BOROVO	

	<p><i>Vukovar</i> post office, local cemetery, radio-station, publishing activity, associations.</p> <ul style="list-style-type: none"> • There is an old people's home with the capacity of 20 people. • Along the main road there are specially emphasized and organized premises for the gallery of visual arts, made by academic painters, naïve painters and original painters, illuminated all night for the passers-by to see them and experience the atmosphere of the place. • Emphasized need of the population to initiate a sustainable rural development, and offerings of rural, hunting, fishing, sacral and other kinds of tourism. • According to the registrar of associations there are 13 active associations. • There is a special care of the municipality leadership for management of municipal infrastructure and management of the settlement. <p><i>Significant citizens of Borovo</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Grigorije Jezdimirović (1745 – 1822), a notable artist who painted iconostases at the end of the 18th century in Batajnica, Bačka Palanka, Šašinci, Čortanovci, and his home place Borovo • Petar Šarkić (1804 – ?), a teacher • Andreja Vuković (1812 – 1884), a civil construction engineer. He constructed some significant buildings in Belgrade, such as: <i>London</i> and <i>Balkan</i> hotels, Monopole directorate building, building of the contemporary Ethnographic museum, a series of private houses in Belgrade and Serbia. • Vasa Bulić (1827 – 1893), a physician • Konstantin Peičić (1802 – 1882), a physician. He was the forerunner of the modern social security, and a member of the Serbian medical society.¹⁶ <p><i>Significant manifestations in Borovo</i></p> <p>“The place is known for its numerous sport and social manifestations such as the <i>Borovo Days</i> which consist of: <i>International Folklore Festival, and Traditional indoor soccer tournament.</i>”¹⁷</p> <ul style="list-style-type: none"> • April 13 - Association of pensioners: Borovo pensioners day; Association of anti-fascists: memorating the Liberation day of Borovo • May 22 – Municipality day of Borovo • June 23-25 – Cultural club <i>B. Nušić</i>, 2006 – 7th <i>International Folklore Festival</i> • June – Serbian Cultural Society <i>Prosvjeta</i> – a public forum commemorating the 130-year-anniversary of Boro Stanković’s birth and his work
--	--

¹⁶ Municipality of Borovo: *BOROVO 770 godina (1231.-2001.).* in Borovo, 2001/2002, p. 13;

¹⁷ <http://www.opicina-borovo.hr/opcinaborovo.html>

	<ul style="list-style-type: none"> • June 30 – Borovo Radio, 15 years of activity (2006) • July 8-30 – <i>Sloga</i> football club - indoor soccer tournament • July 14-16 - Cultural club <i>B. Nušić</i>, 2006 – 15th international art colony • July 23-30 – <i>Sloga-Planum</i> chess club – international chess tournament • July 29 – Association of pensioners – Poetry night • August 18 – <i>Sloga</i> basketball club – Overnight basketball tournament • September 8 – Cultural club <i>B. Nušić</i> – 11th traditional international <i>Fišijada</i> • October 1 – Association of pensioners – Senior citizen's day <p><i>Significance of the year 2001 to Borovo:</i>¹⁸</p> <ul style="list-style-type: none"> • 770 years of Borovo • 240 years since the beginning of construction of an Orthodox temple of St. Stephen the Martyr and Archdeacon • 80 years of hunting in Borovo • 75th anniversary of <i>Sloga</i> FC, Borovo • 70th anniversary of <i>Bata</i> coming to Borovo • 65th anniversary of electricity in Borovo • 50 years of Cultural club <i>Branislav Nušić</i> from Borovo • 25th anniversary of <i>Sloga</i> BC, Borovo • 20 years of pensioners' association in Borovo • 10th anniversary of Borovo Radio <p><i>Economic characteristics:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Municipality belongs to the 1st group of priority regions. • According to the Office of State Administration, Service for Economy, 74 registered crafts were active in the Municipality of Borovo in 2006. According to the court register there were 10 companies and one cooperative; 157 registered family farms, 19 of which within the VAT system. • There are three dairy cow farms, two pig farms, two sheep farms and one poultry farm. • The first economic zone is being built, at the area of 11.83 hectares. • 50% of the economic zone has been restored with complete infrastructure and a part of it has been put to function – a mini-zone at the area of approximately 2.5 hectares – driers, silos, and two pig and dairy cow farms. • The second economic zone has been planned within the partnership with the Municipality of Trpinja at the area of 43 hectares situated between these two municipalities. • The Municipality has got a constructed road infrastructure as well as the railways. • As a part of tourist offerings, a hunting lodge with 12 beds on the
--	---

¹⁸ Municipality of Borovo: *BOROVO 770 godina (1231.-2001.)*, in Borovo, 2001/2002, p. 23;

	<p>Danube River bank is decorated.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fragmented family farms which are willing to organize themselves for the purpose of tourist offerings. • Family farms associated into an Agricultural cooperative <i>Brestove mede</i>. • Negotiations with the municipalities from Hungary, Bosnia, and Serbia, with the purpose of achieving cross-border cooperation, have already started. • Decoration of green areas is undergoing. <p>Archaeological characteristics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Archaeological site <i>Gradac</i> from the 8th century – a field 2 kilometres away from the settlement, a large number of objects has been found, such as the pottery handles, and Celtic money from the year 762 (stored in the Museum of Vukovar). <p>Cultural-artistic and sacral contents:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specially decorated parochial centre of St. Stephen the Martyr for gathering of worshippers. • Sacral objects: <ul style="list-style-type: none"> - the church of St. Stephen the Archdeacon • Other sacral and monumental heritage: <ul style="list-style-type: none"> - An inventory of the parochial church of St. Stephen the Archdeacon - An iconostasis from the 18th century with a special artistic value - A memorial to the killed soldiers and victims of fascist terror, and the members of the <i>Sloga</i> FC, depository of the football club - A memorial to the killed soldiers and victims of fascist terror in the village - A memorial to the killed soldiers and victims of fascist terror at the school <i>B. Maslarić</i> - A memorial at the house where the first meeting of the Communist Party of Borovo was held, in 1941, at the address: Željeznička ulica 26 - A monument in memoriam of 12 police officers killed in 1991. • Organized small game hunting associations in the areas of Danube aits. • Well-developed fishing associations – four registered fishermen. • Ethnic houses with original contents characteristic for the region they are in. • There is a gallery of visual arts in which original painters and academic painters from Borovo expose their works of art. • A very active association KUD <i>Branislav Nušić</i>, within which there is a tamburitza orchestra. • The place is known for many manifestations: <ul style="list-style-type: none"> - folklore – <i>International Folklore Festival, Poetic and</i>
--	---

	<p><i>music nights of SKUD Prosvjeta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 12th <i>Fišljada</i> – an international manifestation - visual art manifestations – 17th <i>visual art colony</i> - sport manifestations – <i>International chess tournament, Overnight basketball tournament, Traditional indoor soccer tournament.</i> - drama group. <ul style="list-style-type: none"> • Extraordinary active association of anti-fascism soldiers of Croatia – they continue the tradition from the times of NOB (National Liberation Struggle), celebrating the memories on liberation of Borovo from fascism. • Association of pensioners <i>Zapadni srem</i> - subsidiary Borovo, is especially recognized in the domain of culture and improvement of pensioners' living conditions. • Traditional houses <p><i>Natural tourist features</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Danube aits • Natural resources related to the Danube, 194 hectares of pastures out of which one quarter is a winter harbour, a promenade and a bathing area, Danube aits, 150-year-old mill, dovecots (rich forests, variety of bird species etc.) • A <i>Wind rose</i> – where the air currents are intertwined, suitable for rest centres and recreation • Traditional houses • Archaeological site <i>Gradac</i> • Monumental, sacral and cultural heritage • Areas along the Danube for hunting and fishing
OVERALL DEVELOPMENT PROGRAMME OF THE MUNICIPALITY OF BOROVO	<p>OVERALL DEVELOPMENT PROGRAMME OF THE MUNICIPALITY OF BOROVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Making a Book of regulations on the visual identity of the LSU and the Micro-region • Involvement in sustainable rural development programme of the micro-region • Educating and training the people from family farms who want to be involved in organized partnership relationship between the production and the tourist offerings (clusters and agricultural cooperatives) • Stimulation and development of small and medium-sized enterprises: <ul style="list-style-type: none"> - to complete, with the necessary infrastructure, the economic zone of the total area of approximately 12 hectares, and to begin the construction of the second economic zone together with LSU Trpinja - financially and with information support the entrepreneurial centre on the micro-region level, in order to make contact with entrepreneurs and to connect into an enterprise info-point.

- Development of agriculture and livestock farming in the spirit of partnership cooperation and connecting into clusters and agricultural cooperatives, especially for:
 - growing vegetables in greenhouses
 - planting of aromatic plants
 - opening the dairy cow, pig and poultry farms
- Development of processing capacities:
 - building a driers for aromatic plants
 - building of small greenhouses for vegetables
 - building a fish pond,
 - building of small dairy plants
- Development of tourism and catering industry:
 - building a hotel in the centre of Borovo,
 - constructing a promenade alongside the Danube,
 - building the catering objects along the promenade
 - building a cycle track along Drava nad Danube
 - building an excursion site near the Danube called *Poretak* with the complete infrastructure: bathing area, recreational area, winter harbour for boats etc.
 - development of religious tourism in partnership with the municipality of Erdut – an orthodox monastery in the mountain of Dalj, dedicated to the Our Lady's Holy Ascension.
 - development of rural tourism on family farms
 - ethnic values offering – preserved area of *Gradac*
 - building a billboard with the map of sites and cultural heritage and putting it in front of the town hall.
- Investing into capital investments in order to help the development of economy
 - Investments into infrastructure in order to finish the second part of the economic zone
 - Constructing a road to other economic zone which is planned in partnership with the municipality of Trpinja
 - Investments into the construction of joint economic zone with the municipality of Trpinja
 - Restoration of streetlight system in the municipality of Borovo, and construction of the former in the weekend settlement of Savulja
 - Organization of the remaining 5% of side-roads
 - Construction of sewage and drainage systems
 - Reconstruction of the gym and the kindergarten and the equipment of the kitchen area
 - Reconstruction of the catwalk, and the construction of the former on certain places
- Motivate the people in private houses to change their orientation towards tourist activity using the credit lines (the municipality will subsidize the interest rates, 3 to 4 %)
- Stimulate the gastronomic offer in family farms
- Form a Culture centre which would connect all cultural, traditional and sport activities
- Construct the access roads to the hunting lodge and the

	<p>archaeological site <i>Gradac</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In order to develop a tourist offer, open a horse-riding school and build a horse-racing track, and conduct a decoration of the exterior • To engage experts, archaeologists which would conduct the excavations at the Gradac archaeological site • Reinforce the Danube river bank due to the high activity of the Danube waters which disturb the bank. Since the highest water-level of the Danube is 720 meters, it is planned to construct a river bank fortress and to build it up to 820 meters. In the last 20 years or so, 15 to 17 meters of the river bank has vanished due to Danube activities. • Construct a small bridge for a trim track, and one larger bridge. • Together with associations and entrepreneurs put into function of tourist development: natural resources related to the Danube, 194 hectares of pastures out of which one quarter is a winter harbour, a promenade and a bathing area, Danube aits, 150-year-old mill, dovecots (rich forests, variety of bird species etc.), tourist boat sails and others. • Work on connecting the associations for the programme of tourist development, such as the Hunting and fishing association, and <i>Feniks</i> association for decorative animals. • Cultural and artistic manifestations; put all manifestations of various contents (which attract 5 to 6 thousands of tourists) into the function of tourist offer and development. • Managing the traditional houses for the purpose of tourist development. • Making the pre-investment studies and Cost-benefit analyses for planned capital infrastructure investments. <p>Public and private partnership of the municipality of Borovo with the potential investors:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partnership with the municipality of Trpinja regarding the construction of the economic zone on the area of 43 hectares. In that purpose, it is necessary to construct a road to the economic zone. • Partnership with the American company that wishes to build three ethanol factories, the project to which the spatial location of the municipality of Borovo largely contributes (a potential: the Danube, railroad, and road). • Partnership with VUPIK regarding the construction of a gas station and a supermarket. • Construction of a hotel with approximately 30 rooms with a restaurant in the centre of Borovo – a location for this is already set. • Development of tourist activities: fishing, small game hunting, catering industry offerings, excursion site, winter harbour and other on the area of the Danube aits, owned by the state, with partially arranged sand beach on the area of approximately 47
--	---

	<p>hectares and built houses on stilts, by connections and partnership cooperation between the local community, associations and potential investors.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Construction of a sport and recreational area on the Danube bank. • Construction of a Cultural centre for social events. • Organization of a tourist and catering offerings with high quality contents and the development of rural tourism in the area of <i>Gradac</i> archaeological site. • Construction of a fish pond where sport fishing activities would be done. • In a public and private partnership form a Culture centre which would connect all cultural, traditional and sport activities. • In order to develop a tourist offer, open a horse-riding school and build a horse-racing track, and conduct a decoration of the exterior, in a PPP. • PPP with associations, entrepreneurs and legal entities that wish to be involved in rural development.
--	--

Development campaign

Local self-government units have been carrying out significant activities so far to improve the living and working conditions of their inhabitants.

This is primarily applicable to the activities on organization of communal infrastructures, electricity, water supply system, road regulation, construction of morgues in the villages, introduction of gas network, walking paths, cleaning the illegal landfills, and waste disposal.

All these projects involved the resources of regional self-government, resources of the Regional development fund, resources of Croatian Waters when the water supply line is concerned, resources of Croatian Electrical Utility for electricity, resources of Croatian Roads when roads are concerned, and in lesser extent resources of the population and of the local self-government unit.

Considering the insufficient budget resources (table 1), the budget is mostly reduced to financing the socially handicapped and old abandoned people, and helping the organizations that pursue sport and other activities with only so much resources that are left in the budget.

In order to initiate the development of their localities, local self-government units have started to make a Regional plan of municipal organization and the Overall development program in order to make a quality analysis of the present situation and to determine guidelines for further development.

This development campaign involves:

- Municipal prefects, department heads and other representatives of local self-government;
- Sub-district office chairmen of the settlements within the local self-government;

- All the organizations with conducted education, in order to understand the need for cooperation between sectors and horizontal and vertical partnerships;
- More significant entrepreneurs whose activities could significantly influence the development of local self-government unit and the Micro-region;
- School headmasters, in order to connect their student activities with other schools and organizations, and to develop cooperation;
- Church-related organizations, which should involve young population in their educational programs, and motivate them for a quality work and associating with the senior citizens' organizations, in order to organize the activities for keeping their ethnic values (restoration of cottage industry, nourishing the customs and traditions);
- Big corporations which have their production plants within the Micro-region.

LSUs of the Micro-region are especially interested in realization by relevant ministries:

- Implementation of sewage system by drainage of waste waters with the instalment of an aquatron in order to prevent pollution of the rivers Drava, Danube, Vuka and Bobota canal, small river Osatina, fish ponds in Negoslavci and Šodolovci, and artesian wells used for water supply by the population in Micro-region area.
- Putting in order the water supply system, by Croatian Waters;
- Restoration of streetlights in settlements where necessary, by Croatian Electrical Utility;
- Cleaning the canals and water courses of Vuka and the small river Osatina, as well as the canals of 3rd and 4th category which is under jurisdiction of Croatian Waters;
- Demining of areas under mines, 1400 hectares in Šodolovci and 19 hectares of land in Trpinja;
- Restoration of state roads in Erdut which are being damaged day and night by heavy trucks which come and pass through international border crossing Erdut – Bogojevo;
- Redirection of cargo transport to railways;
- Construction of a terminal near the Erdut border crossing;
- Construction of a ring-road in Borovo, since the heavy trucks damage the road.
- Building a factory for processing waste into recycled raw material;
- Stimulation by Croatian Government to build a power plant which uses alternative energy sources;
- Stimulation by Croatian Government to produce a bio-gas from organic waste coming from the farms;
- Researching archaeological sites on entire Micro-region area;
- Protection of traditional houses by the County's Conservatory department.

Overall Development Programme of the local self-government, regarding the new development campaign, provides:

- Organization of entrepreneurial zones with a complete infrastructure, in order to enable the entrepreneurs to open new production plants and enter new ventures;
- Stimulation of potential investors to invest into new production plants by creating a possibility for partnership;
- Initiating the joint activity of organizing the tourist business on the Micro-region level, in order to achieve the wanted rural development;
- Construction of a knackery for dead animals and animal waste;
- Organizing and providing an adequate education to population for implementation of recycling of all waste types, and conversion of biological waste into a compost and

- humus (with red California worms) for quality fertilization of land and production of healthy food, especially in vegetable growing;
- Educating the population to start organic agricultural production;
- Stimulating the population to plant long standing vineyards and orchards;
- Stimulate the partnership cooperation with associations, entrepreneurs, and other people with the purpose of initiating sustainable rural development;
- Within the civil society organizations work on joining small projects into bigger ones in order to be able to use funds of world financial institutions.

In order to be able to implement the started activities and planned development campaign, a

Centre for sustainable rural development

was opened

jointly in partnership with the local self-government of the Erdut municipality.

Within the Centre, there is a Local Democracy Agency, *Slap* association, and *Credere* association - the centre for development, research and reengineering.
In Borovo municipality it is planned to open a

Cultural Centre, which would connect all cultural, traditional and sport activities.

Within the ODP, Trpinja municipality plans to activate the dedicated and arranged premises for a

Info Point – Centre for entrepreneurship and regional development in Trpinja

Within the Overall Development Programme, it was proposed to:

- Connect the associations on the Micro-region level into a FORUM of associations so they could act more efficiently, merge small projects, work on a partnership with local self-government, entrepreneurs and people who want to involve into a programme of sustainable rural development of the municipality;
- Offer a PPP (Public and Private Partnership) to potential investors for construction of production facilities, silos, and cold storage capacities in the area of the economic zone.
- Invite private investors to tender for Demining of state-owned land, with partial help of relevant ministries, which they could then use for free 40 years for conducting an organic production and producing ecologically healthy food;
- Starting a tender for usage of abandoned land owned by the local self-government, by giving it for a long-term concession to the best bidder, for recreational facilities, development of tourism and sustainable rural development.

Resources for design of the projects with complete documentation and for realization of the projects will come partly from the regional and local authorities (according to their financial abilities), and partly from the funds of the relevant ministries and the Government of the

Republic of Croatia, with usage of resources from the pre-accession and cohesion funds of the EU.¹⁹

¹⁹ *Vodič kroz fondove Europske unije, pristup najvećem europskom donatoru.* 11th edition; ECAS, in 2005;